

BOSNA I HERCEGOVINA  
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE  
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON  
OPĆINA ZAVIDOVIĆI  
GRADSKO PRAVOBRANIŠTVO  
Broj: R.14/24  
Dana: 04.07.2024.godine



BOSNA I HERCEGOVINA  
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE  
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON  
GRAD ZAVIDOVIĆI  
STRUČNA SLUŽBA GRADONAČELNIKA

Primljeno:	04-07-2024		
Org. jed.	Ukl. uzava	Pod. broj	Br. priloga

**HITNO !**

**GRADONAČELNIK**  
- Ovdje -

**PREDMET:** Prijedlog – Pravilnik za zaključenje nagodbi , poravnanja ili sporazuma

Poštovani u prilogu Vam dostavljam Pravilnik za zaključenje nagodbi , poravnanja ili sporazuma usklađen sa Jedinstvenim pravilima za izradu propisa u Zeničko – dobojskom kantonu ( „Službene novine Zeničko – dobojskog kantona „ broj : 5/2008 ) .

S poštovanjem !

**ZAMJENIK**  
**GRADSKOG PRAVOBRANIHOCA**

*Dženana Hrkić*  
Dženana Hrkić, dipl. pravnik





Broj:  
Datum: . godine

Na osnovu člana 13. stav 1. alineja 5. Zakona o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 49/06 i 51/09) i člana 10 . stav (2) u vezi sa članom 10. stav (7) Privremene Statutarne Odluke Grada Zavidovići („Službeni glasnik općine Zavidovići“, broj: 4/2022) Gradsko vijeće Zavidovići na \_\_. sjednici, održanoj \_\_. 2024. godine , donosi

## **PRAVILNIK ZA ZAKLJUČENJE NAGODBI , PORAVNANJA ILI SPORAZUMA**

### **DIO PRVI – OPŠTE ODREDBE**

#### **Član 1 . ( Predmet )**

Ovom Odlukom se uređuje postupak zaključivanja sudskih , vansudskih nagodbi , poravnanja u upravnom postupku i sporazuma u postupku medijacije , propisuju se prava i mogućnosti ovlaštenog tijela ( u nastavku Komisija Gradskog vijeća za sudske i vansudske nagodbe , poravnanje pred organom uprave i sporazume u postupcima medijacije ) Gradskog vijeća i postupak odobravanja Gradskom pravobraniocu ili zamjeniku Gradskog pravobranioca zaključenja sudske ili vansudske nagodbe ili poravnanja u upravnom postupku , ili sporazuma o medijaciji , ukoliko oni zaključenje istih u svojim predmetima predlože i to prije , u toku ili nakon okončanja sudskog ili upravnog postupka ili postupka medijacije .

#### **Član 2 . (Nagodba)**

- (1) Stranke mogu zaključiti nagodbu o predmetu spora u toku cijelog postupka do njegovog pravomoćnog okončanja (sudska nagodba) .
- (2) Upravnim poravnanjem smatra se poravnanje zaključeno u smislu Zakona o upravnom postupku (upravno poravnanje) .
- (3) Kada stranke u postupku medijacije iznađu rješenje spora , uz pomoć medijatora sačiniti će pismeni sporazum o nagodbi i odmah ga potpisati ( sporazum o nagodbi ) .

### **DIO DRUGI – OSNOVNA NAČELA**

#### **Član 3. ( Načela )**

Osnovna načela za zaključenje nagodbi , poravnanja ili sporazuma su :

- a) predmet spora mora biti novčano potraživanje prema Gradu ili Grada prema fizičkim ili pravnim osobama ;
- b) iznos novčanog potraživanja fizičkih ili pravnih lica prema Gradu ili obrnuto Grada prema fizičkim licima ili pravnim osobama ne može biti iznad 5.000.00 KM , po jednom predmetu , uključujući u ovaj iznos i sva sporedna potraživanja (kamate , troškove parničnog , izvršnog , upravnog postupka ili postupka medijacije ) ;

- c) sredstva za isplatu moraju biti osigurana u Budžetu u cijelom iznosu potrebnom za isplatu stvorene obaveze zaključenjem sudske nagodbe , upravnog poravnanja ili sporazuma o nagodbi u godini u kojoj se iste zaključe , te nema stvaranja obaveze bez pokrića.
- d) Sudske nagodbe , upravna poravnanja ili sporazumi o nagodbi su ništavi ako nisu u skladu sa zakonima BiH , načelima iz člana 3. Pravilnika , Kriterijima za odlučivanje o osnovanosti zaključivanja sudskih i vansudskih nagodbi , poravnanja , ili sporazuma prije , u toku ili nakon okončanja sudskog ili upravnog postupka ili postupka medijacije i ako nisu odobrene od Komisije iz člana 1. Pravilnika .

## **DIO TREĆI – PRAVA I OBAVEZE**

### **Član 4. ( Gradonačelnik )**

- (1) Gradonačelnik ima pravo i obavezu da donese Rješenje kojim će formirati Komisiju za odobravanje zaključenja sudskih ili vansudskih nagodbi ili poravnanja u postupcima pred organom uprave , i sporazuma u postupcima medijacije , i da u istu imenuje po jednog predstavnika iz reda vijećnika Gradskog vijeća , jednog predstavnika Stručne službe gradonačelnika , predstavnika Gradskog pravobranilaštva i jednog iz reda uposlenika Gradske uprave koji imaju odgovarajuća znanja i stručnost ,dakle primarno , ali ne i isključivo diplomirane pravnike .
- (2) Rješenjem će Gradonačelnik imenovati Predsjednika Komisije i njegovog zamjenika , kao i zamjenike svakog člana Komisije .

### **Član 5. ( Komisija )**

Komisija iz člana 1 ove Odluke ima pravo i obavezu da u roku od 30 dana od dana objavljivanja Rješenja o imenovanju iste , izradi Kriterije za odlučivanje o osnovanosti zaključivanja sudskih i vansudskih nagodbi , poravnanja , ili sporazuma prije , u toku ili nakon okončanja sudskog ili upravnog postupka ili postupka medijacije , koji za predmet imaju novčano potraživanje prema Gradu ili Grada prema fizičkim ili pravnim osobama , a koji Kriteriji će prevashodno sadržavati načelan princip da se zaključivanje predlaže primarno radi procijene da je novčano potraživanje osnovano , da se tim prijedlogom Komisija iz člana 1. prema Budžetu Grada Zavidovići ponaša sa pažnjom dobrog domaćina i dobrog privrednika .

## **DIO ČETVRTI –OVLAŠTENJA**

### **Član 6. ( Ovlaštenja Gradonačelnika )**

Gradsko vijeće Grada Zavidovići ovlašćuje Gradonačelnika da u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog Pravilnika svojim Rješenjem imenuje Komisiju iz člana 1. Pravilnika za zaključenje nagodbi , poravnanja ili sporazuma .Rješenje o imenovanju Komisije obavezno objavljuje Stručna služba Gradskog vijeća u Službenom glasniku Grada Zavidovići .

### **Član 7. (Ovlaštenja Komisije )**

- (1)Gradsko vijeće prenosi Komisiji iz člana 1. Pravilnika pravo upravljanja imovinom Grada - sredstvima na Transferu Budžeta čija je namjena izmirenje obaveza prema povjericima sa kojima se zaključe sudske ili vansudske nagodbe , upravna poravnanja ili sporazumi o

nagodbi u postupcima medijacije , na način da u ime vijeća Gradskom pravobraniocu i zamjeniku Gradskog pravobranioca odobrava zaključenje nagodbi , poravnanja ili sporazuma , te time raspolaže sredstvima Grada .

(2) Gradsko vijeće ovlašćuje Komisiju iz člana 1. da može odobriti predloženu nagodbu , poravnanje , odnosno sporazum , samo u skladu sa važećim zakonima BiH , objavljenim Kriterijima iz člana 5. ovog Pravilnika i Načelima iz člana 3. istog .

#### **Član 8.**

##### **( Ovlaštenja Gradskog pravobranioca i zamjenika )**

Nakon objave Rješenja o imenovanju Komisije iz člana 1. Ovog Pravilnika i stupanja na snagu Kriterija za zaključivanje sudskih ili vansudskih nagodbi , te poravnanja pred organom uprave , i sporazuma u postupku medijacije iz člana 5. ovog Pravilnika , Gradski pravobranilac ili zamjenik Gradskog pravobranioca nemaju ovlaštenje samostalno zaključiti sudsku ili vansudsku nagodbu , ili poravnanje pred organom uprave , odnosno sporazum u postupku medijacije , te to mogu samo uz prethodnu saglasnost Komisije iz člana 1. Odluke .

### **DIO PETI – PROGRAMIRANJE RADA**

#### **Član 9.**

##### **( Rad Komisije )**

Komisija će svoj rad isključivo zasnivati na Kriterijima za zaključivanje sudskih ili vansudskih nagodbi , te poravnanja pred organom uprave i sporazuma u postupku medijacije iz člana 5. Ovog Pravilnika , načelima iz člana 3 . ovog Pravilnika , zakonima i podzakonskim aktima koji regulišu određenu materiju koja je predmet spora i koji su obavezujući i za Komisiju iz člana 1 . Pravilnika , na Zakonu o upravnom postupku FBiH , i na Poslovniku o radu Komisije koji su obavezni usvojiti na prvoj radnoj sjednici i kojim će biti uređen rad Komisije , glasanje , usvajanje i predlaganje Zaključaka , Izvještaja ili Informacija ili drugih akata koje predvide svojim Poslovníkom .

#### **Član 10.**

##### **( Predlaganje nagodbi , poravnanja , sporazuma )**

Obrazloženi Prijedlog sudske ili vansudske nagodbe , odnosno poravnanja pred organom uprave , ili sporazuma u postupku medijacije , Gradski pravobranilac ili zamjenik Gradskog pravobranioca moraju Komisiji dostaviti u pismenoj formi , uz koji dostavljaju materijalne dokaze koji već sami po sebi upućuju na vjerovatnu osnovanost potraživanja fizičkog ili pravnog lica prema Gradu , odnosno Grada prema fizičkim ili pravnim osobama , pri čemu se moraju voditi pažnjom dobrog privrednika i dobrog domaćina , dakle postupajući bona fide.

### **DIO ŠESTI – ODNOS PREMA GRADSKOM VIJEĆU**

#### **Član 9.**

##### **( Izvještaji )**

(1) Gradsko pravobranilaštvo je u obavezi jednom godišnje uz Izvještaj o radu Gradskog pravobranilaštva podnijeti i Izvještaj o zaključenim nagodbama , poravnanjima i sporazumima , kao redovan sadržaj u Izvještaju o radu Gradskog pravobranilaštva.

(2) Komisija za odobravanje zaključenja sudskih ili vansudskih nagodbi ili poravnanja u postupcima pred organom uprave , i sporazuma u postupcima medijacije je u obavezi najmanje jednom godišnje , a po potrebi i više puta Gradskom vijeću podnijeti obrazloženi Izvještaj o svom radu , zaključenim , ali i predloženim nagodbama , poravnanjima ili sporazumima bilo da su oni zaključeni ili je Komisija njihovo zaključivanje odbila .

## **DIO SEDMI – JAVNOST RADA**

### **Član 10 .**

#### **( Načelo javnosti )**

Izvještaj Komisije iz člana 9. Stav (2) ovog Pravilnika se obavezno objavljuje u Službenom glasniku Grada Zavidovići , a po ocjeni vijeća i na druge načine i u skladu sa politikom vijeća o čemu svojim posebnim zaključkom može odrediti Gradsko vijeće .

## **DIO OSMI – PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**

### **Član 11.**

#### **( prijelazne odredbe )**

Nakon stupanja na snagu ovog Pravilnika pa sve dok se isti ne počne primjenjivati u svim odredbama Gradski pravobranilac i zamjenik neće zaključivati sudske ili vansudske nagodbe , upravna poravnanja ili sporazume o nagodbi u postupcima medijacije već će odluku o potraživanjima povjerilaca prepustiti sudu , organu uprave , a do početka primjene ovog Pravilnika neće u ime Grada učestvovati u postupcima medijacije , iste sami tražiti , odnosno odbit će rješavanje spora u postupku medijacije dok svi organi , svi akti predviđeni ovim Pravilnikom ne budu uspostavljeni , odnosno usvojeni .

### **Član 12.**

#### **( Nadzor )**

Nadzor nad primjenom ovog Pravilnika vršit će Stručna služba gradonačelnika i Stručna služba Gradskog vijeća svako iz svoje nadležnosti .

### **Član 13 .**

#### **( Stupanje na snagu )**

Ovaj Pravilnik stupa na snagu prvog narednog dana od dana objave u „Službenom glasniku Grada Zavidovići“ .

PREDSJEDAVAJUĆI  
GRADSKOG VIJEĆA  
Admir Fojnica , prof.s.r.

(M.P)

## OBRAZLOŽENJE

### PRAVNI OSNOV DONOŠENJA ODLUKE

Članom 13. stav (1) alineja 5 Zakona o principima lokalne samouprave u FBiH („Službene novine FBiH „ broj : 49/06 i 51/09 ) propisano je : „

- Organ odlučivanja jedinice lokalne samouprave je općinsko vijeće , a gradsko vijeće u gradu ( u daljnjem tekstu : vijeće ) .

Vijeće u okviru svoje nadležnosti :

- Donosi odluke o upravljanju i raspolaganju imovinom jedinice lokalne samouprave

Članom 13. stav (1) alineja 6. Zakona o principima lokalne samouprave u FBiH ( ) propisano je :

- Organ odlučivanja jedinice lokalne samouprave je općinsko vijeće , a gradsko vijeće u gradu ( u daljnjem tekstu : vijeće ) .

Vijeće u okviru svoje nadležnosti :

- Donosi odluke o zaduživanju „ .

Članom 87. Stav (1) Zakona o parničnom postupku u FBiH ( „ Službene novine FBiH „ broj 53/2003 , 73/05,19/06 i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku 98/15 ) propisano je : „Stranke mogu zaključiti nagodbu o predmetu spora u toku cijelog postupka do njegovog pravomoćnog okončanja (sudska nagodba) .“

Članom 23. Zakona o izvršnom postupku u FBiH („Službene novine FBiH „ broj : 32/2003,52/2003-npr.33/2006, 35/2006- ispravka , 39/2009 , 35/2012 i 46/2016 i „Službeni glasnik BiH „ br. 42/2018 – Odluka Ustavnog suda ) propisano je :

- „ (1) Izvršne isprave su :

- 1) Izvršna odluka sudova i izvršno sudsko poravnanje

- 2 ) Izvršna odluka donesena u upravnom postupku i poravnanje u upravnom postupku , ako glasi na ispunjenje novčane obaveze , ukoliko zakonom nije drukčije određeno

Članom 24 . Zakona o izvršnom postupku u FBiH propisano je :

- (1) „Sudskom odlukom , prema ovom zakonu , smatra se presuda , rješenje , te druga odluka donesena u postupku pred sudom i arbitražom , a sudskim poravnanjem smatra se poravnanje zaključeno pred sudom i arbitražama .“

- (2) Odlukom u upravnom postupku , prema ovom zakonu , smatra se rješenje i zaključak koji su u upravnom postupku donijeli upravni organi i službe ili pravna osoba s javnim ovlaštenjima , a upravnim poravnanjem smatra se poravnanje zaključeno u smislu Zakona o upravnom postupku .

Član 26. Stav (1) Zakona o izvršnom postupku u FBiH glasi : „ Sudsko , odnosno upravno poravnanje izvršno je ako je potraživanje koje se prema njemu treba ispuniti , dospjelo .

Član 132. Zakona o upravnom postupku u FBiH ( „ Službene novine u FBiH „ broj : 2/1998 , 48/1999 i 61/2022) stav (4) : „ Poravnanje ima snagu izvršnog rješenja donesenog u upravnom postupku „.

- Član 24 . Zakona o postupku medijacije („Službene novine FBiH „ broj : 49/2007 ) glasi : „Kada stranke u postupku medijacije iznađu rješenje spora , uz pomoć medijatora sačinit će pismeni sporazum o nagodbi i odmah ga potpisati .“

- Član 25. Zakona o postupku medijacije glasi :“ Sporazum o nagodbi iz člana 24. ovog zakona ima snagu izvršne isprave .“

## RAZLOZI DONOŠENJA ODLUKE

Iz Izvještaja o radu Gradskog pravobranilaštva za 2023. godinu , te ranijih Izvještaja ovog organa se potvrdio sve veći trend kako u radu sudova da nastoje između strana u sporu posredovati zaključenje sudske nagodbe , tako i sve veći broj prijedloga samih stranaka i prije podnošenja tužbi nadležnim sudovima što proizilazi iz analize opomena pred tužbu , te zahtjeva stranaka da na brži i efikasniji način ostvare svoja prava , prava na namirenje bez nepotrebnih troškova advokata , sudskih taksi i neisvjesnog ishoda parnica ,upravnih postupaka , kao i dugog vođenja istih na sudu , da se upravo zaključenjem sudskih , vansudskih nagodbi , poravnanja u postupcima oduzimanja – izvlaštenja imovine ( eksproprijacije ) dođe do rješenja spora i namirenja na obostrano zadovoljstvo suprotstavljenih strana u sporu .

Kako su i sredstva iz budžeta imovina Grada , pa tako i sredstva koja se isplaćuju sa Transfera „Izdaci za izvršenje po sudskim presudama i vansudske nagodbe „ to je za donošenje ovog Pravilnika , formiranje Komisije i utvrđivanje nadležnosti i ovlasti Komisije Gradskog vijeća za sudske i vansudske nagodbe i nagodbe pred organom uprave i sporazume u postupcima medijacije , nadležno upravo Gradsko vijeće .

Obzirom da bi predmetom vansudske ili sudske nagodbe , poravnanja u upravnom postupku ili predmet sporazuma u postupcima medijacije , mogao biti značajan iznos , nekada i veći od planiranog u Budžetskoj godini na ovom Transferu , to je zaduživanje Grada kroz zaključivanje nagodbi i sporazuma o medijaciji bilo potrebno normirati na ovakav način , te imati efikasnu kontrolu utroška sredstava baziranu na kontroli zaključivanja kroz proces institucionalne obrade predmeta i uspostavom više kontrolnih mehanizama , kako bi se trošenje budžetskih sredstava za ove namijene u što većoj mjeri zasnivalo na objektivnim pokazateljima – dokazima , a da ne bi teret procijene bio opterećen subjektivnim procjenama zakonskih zastupnika Grada , već materijalnim dokazima .

## FINANSIJSKA SREDSTVA

Za realizaciju ovog Pravilnika nisu potrebna dodatna finansijska sredstva .

U skladu sa naprijed navedenim predlažemo usvajanje Odluke u predloženom tekstu .

( M. P. )

PREDSJEDAVAJUĆI GRADSKOG  
VIJEĆA

Admir Fojnica , prof.,s.r.

# ZAKON O PRINCIPIMA LOKALNE SAMOUPRAVE U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

## I. OSNOVNA ODREDBA

### Član 1.

Ovim zakonom uređuju se: definicija lokalne samouprave, samoupravni djelokrug, organi jedinica lokalne samouprave, međusobni odnosi vijeća i načelnika/ca jedinica lokalne samouprave, mjesna samouprava, finansiranje i imovina, javnost rada, neposredno učestvovanje građana u odlučivanju, upravni nadzor, saradnja jedinica lokalne samouprave i viših organa vlasti, odnos i saradnja federalnih i kantonalnih vlasti i jedinica lokalne samouprave, nadzor nad primjenom zakona, kao i druga pitanja.

## II. DEFINICIJA LOKALNE SAMOUPRAVE

### Član 2.

Lokalna samouprava podrazumijeva pravo i osposobljenost jedinica lokalne samouprave da, u granicama zakona, reguliraju i upravljaju određenim javnim poslovima na osnovu vlastite odgovornosti i u interesu lokalnog stanovništva.

### Član 3.

Lokalna samouprava se organizira i ostvaruje u općinama i gradovima kao jedinicama lokalne samouprave (u daljnjem tekstu: jedinice lokalne samouprave), a izvršavaju je organi jedinice lokalne samouprave i građani, u skladu sa Ustavom i zakonom i statutom jedinice lokalne samouprave.

### Član 4.

Općina je jedinica lokalne samouprave koja je na osnovu ispunjavanja propisanih kriterija uspostavljena zakonom.

### Član 5.

Grad je jedinica lokalne samouprave koja predstavlja urbanu, infrastrukturnu cjelinu povezanu svakodnevnim potrebama stanovništva.

Grad se, osim ustavom, uspostavlja federalnim zakonom na osnovu sporazuma o udruživanju dviju ili više općina, odnosno odluke općinskog vijeća općine koja ispunjava propisane kriterije stava 1. ovog člana, a koja ima najmanje 30.000 stanovnika, odnosno u čijem gradskom središtu kao zaokruženom urbanom području živi najmanje 10.000 stanovnika.

Grad u smislu ovog zakona predstavlja sjedište kantona i u slučaju neispunjavanja uvjeta iz stava 2. ovog člana.

Izuzetno od uvjeta iz st. 1. i 2. ovog člana, gradom se može proglasiti općina od posebnog historijskog i kulturnog značaja.

### Član 6.

Jedinica lokalne samouprave ima svojstvo pravnog lica.

### Član 7.

Jedinica lokalne samouprave ima pravo slobodnog i samostalnog raspolaganja svojom imovinom u skladu sa zakonom.

Jedinica lokalne samouprave samostalno raspolaže finansijskim sredstvima u skladu sa zakonom.

## III. SAMOUPRAVNI DJELOKRUG JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE



Poslovi federalnih i kantonalnih vlasti mogu biti povjereni jedinici lokalne samouprave zakonom nakon konsultovanja organa lokalnih vlasti kojima se navedeni poslovi povjeravaju, uzimajući u obzir princip supsidijarnosti i sposobnosti lokalnih vlasti i njihove administracije da te poslove efikasno obavljaju.

#### Član 11.

Prijenos i povjeravanje novih poslova jedinicama lokalne samouprave bit će praćeni dodjelom sredstava potrebnih za njihovo efikasno obavljanje.

### IV. ORGANI JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE

#### Član 12.

Organi jedinice lokalne samouprave su vijeće i načelnik/ca.

#### Član 13.

Organ odlučivanja jedinice lokalne samouprave je općinsko vijeće u općini, a gradsko vijeće u gradu (u daljnjem tekstu: vijeće).

Vijeće u okviru svojih nadležnosti:

- priprema i dvotrećinskom većinom glasova usvaja statut jedinice lokalne samouprave;
- usvaja budžet i izvještaj o izvršenju budžeta jedinice lokalne samouprave;
- donosi razvojne, prostorne i urbanističke planove i programe, te provedbene planove, uključujući zoniranje;
- donosi propise o porezima, taksama, naknadama i doprinosima jedinice lokalne samouprave u skladu sa zakonom;
- donosi odluke o upravljanju i raspolaganju imovinom jedinice lokalne samouprave;
- donosi odluke o zaduživanju;
- donosi programe uređenja građevinskog zemljišta;
- donosi plan korištenja javnih površina;
- donosi odluke o organizaciji mjesne samouprave i nazivima ulica, trgova i dijelova naseljenih mjesta;
- donosi odluke o udruživanju jedinica lokalne samouprave u savez i druge oblike organiziranja;
- donosi odluke o proglašenju praznika jedinice lokalne samouprave;
- donosi odluke o nagradama i priznanjima jedinica lokalne samouprave;
- bira i razrješava predsjedavajućeg i zamjenika predsjedavajućeg vijeća;
- donosi odluke o raspisivanju referenduma;
- razmatra godišnje izvještaje o provođenju politike jedinice lokalne samouprave i aktivnostima načelnika/ce;
- osniva preduzeća i ustanove za obavljanje poslova od interesa za jedinicu lokalne samouprave;
- donosi poslovnik o svom radu;
- obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i statutom.

Članovi vijeća odgovaraju za ustavnost i zakonitost akata koje vijeće donosi u okviru svojih nadležnosti.

#### Član 14.

Izvršni organ jedinice lokalne samouprave je općinski načelnik/ca u općini a gradonačelnik/ca u gradu (u daljnjem tekstu: načelnik/ca).

#### Član 15.

Načelnik/ca u okviru svoje nadležnosti:

- predstavlja i zastupa jedinicu lokalne samouprave;
- donosi akte iz svoje nadležnosti;
- izrađuje i vijeću na usvajanje podnosi nacrt i prijedlog budžeta, ekonomske planove, razvojne planove, investicione programe, prostorne i urbanističke planove i ostale planske i regulatorne dokumente koji se odnose na korištenje i upravljanje zemljištem, uključujući zoniranje i korištenje javnog zemljišta;
- predlaže odluke i druge opće akte vijeću;
- provodi politiku jedinice lokalne samouprave u skladu sa odlukama vijeća, izvršava budžet jedinice lokalne samouprave i osigurava primjenu odluka i drugih akata vijeća;
- izvršava zakone i druge propise čije je izvršenje povjerenjeno jedinici lokalne samouprave;
- utvrđuje organizaciju službi za upravu i drugih službi jedinice lokalne samouprave;
- donosi pravilnik o unutrašnjoj organizaciji službi jedinice lokalne samouprave;
- realizira saradnju jedinice lokalne samouprave s drugim općinama, gradovima, međunarodnim i drugim

# ZAKON O PARNIČNOM POSTUPKU FBiH

*Prečišćen tekst*

Prečišćeni tekst sadrži: tekst Zakon o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, broj 53/03), koji je stupio na snagu 05.11.2003. godine, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku („Službene novine FBiH“, br. 73/05, 19/06) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, br.98/15 od 23.12.2015.godine).

## Dio prvi

### OSNOVNE ODREDBE I - OSNOVNA NAČELA

#### Član 1.

Ovim zakonom se određuju pravila postupka na osnovu kojih općinski sudovi, kantonalni sudovi i Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vrhovni sud Federacije) raspravljaju i odlučuju u građanskopravnim sporovima ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

#### Član 2.

- (1) U parničnom postupku sud odlučuje u granicama zahtjeva koji su stavljeni u postupku.
- (2) Sud ne može odbiti da odlučuje o zahtjevu za koji je nadležan.
- (3) Sud u postupku primjenjuje materijalno pravo po vlastitoj ocjeni i nije vezan za navode stranaka u pogledu materijalnog prava.

#### Član 3.

- (1) Stranke mogu slobodno raspolagati zahtjevima koje su stavile tokom postupka.
- (2) Sud neće uvažiti raspolaganja stranaka koja su protivna prinudnim propisima.

#### Član 4.

Sud odlučuje o tužbenom zahtjevu, u pravilu, na osnovu usmene, neposredne i javne rasprave.

#### Član 5.

Svaka stranka ima pravo da se izjasni o prijedlozima i zahtjevima protivne stranke. Samo kad je to ovim zakonom određeno, sud je ovlašten odlučiti o zahtjevu o kojem protivnoj stranci nije bila data mogućnost izjašnjavanja.

#### Član 6.

U parničnom postupku u ravnopravnoj su upotrebi bosanski jezik, hrvatski jezik i srpski jezik, a

### Član 87.

(1) Stranke mogu zaključiti nagodbu o predmetu spora u toku cijelog postupka do njegovog pravomoćnog okončanja (sudska nagodba).

(2) Ako je sudska nagodba zaključena nakon donošenja prvostepene presude, prvostepeni sud donijet će rješenje kojim će utvrditi da je prvostepena presuda bez dejstva.

### Član 88.

(1) Sud će, na način koji ne ugrožava njegovu nepristrasnost, na pripremnom ročištu, kao i u toku cijelog postupka, nastojati da stranke zakluče sudsku nagodbu.

(2) U cilju doprinošenja nagodbi sud može, kada ocijeni da je to osnovano, strankama predložiti kako da se nāgode, vodeći računa o željama stranaka, prirodi spora, odnosima među strankama i drugim okolnostima.

### Član 89.

(1) Sudska nagodba se može odnositi na cijeli tužbeni zahtjev ili na jedan njegov dio.

(2) Pred sudom se ne može zaključiti nagodba u pogledu zahtjeva kojima stranke ne mogu raspolagati (član 3. stav 2.).

(3) Kada sud donese rješenje kojim ne dopušta nagodbu stranaka, zastat će s postupkom dok to rješenje ne postane pravomoćno.

### Član 90.

(1) Sporazum stranaka o nagodbi unosi se u zapisnik.

(2) Nagodba je zaključena kad stranke potpišu zapisnik.

(3) Nagodba sadrži i sporazum o troškovima. Ako stranke ne postignu sporazum o troškovima, mogu se dogovoriti da odluku o troškovima donese sud.

(4) Sud će strankama izdati ovjeren prepis zapisnika u koji je unesena nagodba.

### Član 91.

Sudska nagodba ima snagu izvršnog naslova.

### Član 92.

(1) Sudska nagodba može se pobijati samo tužbom.

(2) Sudska nagodba se može pobijati ako je zaključena u zabludi ili pod uticajem prinude ili prevare.

(3) Tužba iz stava 1. ovog člana se može podnijeti u roku od tri mjeseca od dana saznanja za razloge pobijanja, a najkasnije u roku od pet godina od dana zaključenja sudske nagodbe.

(4) Ako sudska nagodba bude poništena, postupak se nastavlja kao da sudska nagodba nije ni bila zaključena.

#### **Član 93.**

Sud će u toku cijelog postupka po službenoj dužnosti paziti da li se vodi parnica o predmetu o kojem je ranije bila zaključena sudska nagodba i ako utvrdi da se parnica vodi o predmetu o kojem je zaključena sudska nagodba, odbacit će tužbu.

#### ***c) Zakazivanje ročišta za glavnu raspravu***

#### **Član 94.**

(1) Na pripremnom ročištu sud će rješenjem odrediti:

- 1) dan i sat održavanja glavne rasprave;
- 2) pitanja o kojima će se raspravljati na glavnoj raspravi;
- 3) dokaze koji će se izvesti na glavnoj raspravi;
- 4) osobe koje će biti pozvane na glavnu raspravu.

(2) Glavna rasprava će se, u pravilu, održati najkasnije u roku od 30 dana od dana održavanja pripremnog ročišta.

(3) Sud može odrediti da se glavna rasprava održi odmah nakon pripremnog ročišta.

(4) Ako se procjenjuje da će glavna rasprava trajati duže od jednog dana, ročište će biti zakazano za onoliko dana uzastopno koliko je neophodno da se rasprava održi u kontinuitetu.

#### **Član 95.**

Sa sadržajem rješenja iz stava 1. člana 94. ovog zakona upoznat će se prisutna stranka, te joj se neće dostavljati rješenje, niti poziv za glavnu raspravu. Sud će obavijestiti prisutnu stranku i o posljedicama izostanka sa ročišta za glavnu raspravu.

#### **Član 96.**

(1) Sud će na ročište za glavnu raspravu pozvati stranke koje nisu bile prisutne na pripremnom ročištu, kao i svjedoke i vještake koje je na pripremnom ročištu odlučio pozvati.

(2) U pozivu za glavnu raspravu, sud će obavijestiti pozvane o posljedicama izostanka sa ročišta.

(3) Stranci koja nije bila prisutna na pripremnom ročištu uz poziv za glavnu raspravu dostavlja se ovjeren prepis rješenja iz stava 1. člana 94. ovog zakona.

### **V – GLAVNA RASPRAVA**

#### **1. Tok glavne rasprave**

#### **Član 97.**

# ZAKON O UPRAVNOM POSTUPKU FEDERACIJE BiH

("Službene novine FBiH", br. 2/1998, 48/1999 i 61/2022)

## PRVI DIO

### OPĆE ODREDBE

#### I - OSNOVNA NAČELA

##### 1. Važenje Zakona

###### Član 1

(1) Po ovom zakonu dužni su postupati organi uprave Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija) i organi uprave kantona, kao i gradske i općinske službe za upravu i drugi organi (u daljnjem tekstu: organi) kad u upravnim stvarima, neposredno primjenjujući propise, rješavaju o pravima, obavezama ili pravnim interesima građana, pravnih lica ili drugih stranaka.

(2) Nadležna tijela kantona mogu donositi dopunska pravila upravnog postupka, koja moraju biti sukladna ovom zakonu.

(3) Po ovom zakonu dužna su postupati i poduzeća (društva), ustanove i druga pravna lica kad u obavljanju javnih ovlasti (u daljnjem tekstu: institucije koje imaju javne ovlasti) koje su im povjerene zakonom ili propisom gradskog ili općinskog vijeća rješavaju u upravnim stvarima.

##### 2. Poseban postupak

###### Član 2

Pojedina pitanja postupka za određenu upravnu oblast mogu se samo izuzetno, posebnim federalnim zakonom, urediti drukčije nego što su uređena ovim zakonom, ako je to nužno za drugačije postupanje u tim pitanjima, s tim da ne mogu biti suprotna načelima ovog zakona.

##### 3. Supsidijarna primjena Zakona

###### Član 3

U upravnim oblastima za koje je federalnim zakonom propisan poseban postupak, postupa se po odredbama tog zakona, s tim da se po odredbama ovog zakona postupa u svim pitanjima koja nisu uređena posebnim zakonom.

##### 4. Načelo zakonitosti

###### Član 4

(5) Protiv zaključka kojim se obustavlja postupak dopuštena je posebna žalba.

#### Član 130

(1) Stranka odustaje od svog zahtjeva podnošenjem pismene izjave koju daje organu koji vodi postupak ili usmeno na zapisnik. Dok organ koji vodi postupak ne donese zaključak o obustavljanju postupka i ne dostavi ga stranci, stranka može opozvati svoj odustanak od zahtjeva.

(2) Pojedina radnja ili propuštanje stranke može se smatrati njenim odustankom od zahtjeva samo kad je to zakonom određeno.

(3) Ako je stranka odustala od svog zahtjeva poslije donošenja prvostepenog rješenja, a prije isteka roka za žalbu, zaključkom o obustavi postupka poništava se prvostepeno rješenje, ako je njime zahtjev stranke bio pozitivno ili djelomično pozitivno riješen. Ako je stranka odustala od svog zahtjeva poslije izjavljene žalbe, a prije nego što joj je dostavljano rješenje doneseno povodom žalbe, zaključkom o obustavi postupka poništava se prvostepeno rješenje kojim je zahtjev stranke bio usvojen, bilo u cijelosti bilo djelomično, ako je stranka u cijelosti odustala od svog zahtjeva.

#### Član 131

Stranka koja je odustala od zahtjeva dužna je da snosi sve troškove koji su nastali do obustavljanja postupka, osim ako posebnim propisima nije drugačije propisano.

### 5. Poravnanje

#### Član 132

(1) Ako u postupku učestvuju dvije ili više stranaka sa suprotnim zahtjevima, službena osoba koja vodi postupak nastojat će u toku cijelog postupka da se stranke poravnaju, potpuno ili bar u pojedinim spornim tačkama.

(2) Poravnanje mora biti uvijek jasno i određeno, i ne smije biti na štetu javnog interesa, javnog morala ili pravnog interesa trećih osoba. Službena osoba koja vodi postupak mora na to paziti po službenoj dužnosti. Ako se utvrdi da bi poravnanje bilo na štetu javnog interesa, javnog morala ili pravnog interesa trećih osoba, organ koji vodi postupak neće prihvatiti da se zaključi poravnanje, i o tome će donijeti poseban zaključak.

(3) Poravnanje se upisuje u zapisnik. Poravnanje je zaključeno kad stranke poslije pročitano~~g~~ zapisnika o poravnanju potpišu zapisnik. Ovjeren prepis zapisnika predat će se strankama ako ga traže.

(4) Poravnanje ima snagu izvršnog rješenja donesenog u upravnom postupku.

(5) Organ pred kojim je zaključeno poravnanje donijet će zaključak kojim će prema potrebi postupak obustaviti u cijelosti ili djelomično.

(6) Ako zaključak o obustavljanju, odnosno o nastavljanju postupka nije u skladu sa zaključenim poravnanjem, protiv zaključka je dopuštena posebna žalba.

## XI - POSTUPAK DO DONOŠENJA RJEŠENJA

# ZAKON O IZVRŠNOM POSTUPKU FEDERACIJE BiH

("Službene novine Federacije BiH", br. 32/2003, 52/2003 - ispr., 33/2006, 39/2006 - ispravka, 39/2009, 35/2012 i 46/2016 i "Službeni glasnik BiH", br. 42/2018 - odluka Ustavnog Suda)

Integralni tekst

Dio prvi

## I - OSNOVNE ODREDBE

### Član 1

#### Sadržaj Zakona

(1) Ovim zakonom uređuje se postupak po kojem sudovi u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija) provode prinudno ostvarenje potraživanja na osnovu izvršnih i vjerodostojnih isprava (u daljem tekstu: izvršni postupak), ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

(2) Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na postupke izvršenja propisane posebnim zakonom.

### Član 2

#### Značenje pojedinih izraza

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju ova značenja:

- 1) "potraživanje" - označava pravo na neko davanje, činjenje, nečinjenje ili trpljenje;
- 2) "tražilac izvršenja" - označava lice koje je pokrenulo postupak radi izvršenja nekog potraživanja, te lice u čiju je korist taj postupak pokrenut po službenoj dužnosti;
- 3) "izvršenik" - označava lice protiv kojeg se potraživanje ostvaruje;
- 4) "stranka" - označava tražioca izvršenja i izvršenika;
- 5) "učesnik" - označava lice koje u postupku izvršenja nije stranka, a u postupku učestvuje zbog toga što se u njemu odlučuje o nekom njegovom pravu ili zbog toga što za to ima pravni interes;
- 6) "rješenje o izvršenju" - označava rješenje kojim je u cijelosti ili djelimično prihvaćen prijedlog za izvršenje ili kojim se izvršenje određuje po službenoj dužnosti;
- 7) "zaključak" - označava sudski nalog ili drugu odluku suda kojom se upravlja izvršnim postupkom i odlučuje o drugim pitanjima kad je to izričito predviđeno ovim zakonom;
- 8) "izvršilac" - označava sudskog službenika koji po nalogu suda neposredno preduzima pojedine radnje u izvršnom postupku;
- 9) "zemljoradnik" - označava lice kojem je poljoprivredna proizvodnja pretežni izvor prihoda;

## A. ZAJEDNIČKE ODREDBE

### II - IZVRŠNA I VJERODOSTOJNA ISPRAVA

#### Član 22

Osnove za određivanje izvršenja

Sud određuje izvršenje samo na osnovu izvršne ili vjerodostojne isprave, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

#### Član 23

Izvršna isprava

(1) Izvršne isprave su:

1) izvršna odluka sudova i izvršno sudsko poravnanje;

2) izvršna odluka donesena u upravnom postupku i poravnanje u upravnom postupku ako glasi na ispunjenje novčane obaveze, ukoliko zakonom nije drukčije određeno,

3) izvršna notarska isprava;

4) druge isprave koje su zakonom određene kao izvršne isprave.

(2) Pod izvršnom ispravom iz stava 1. ovog člana smatra se svaka takva isprava donesena u Bosni i Hercegovini.

#### Član 24

Odluka i poravnanje

(1) Sudskom odlukom, prema ovom zakonu, smatra se presuda, rješenje, te druga odluka donesena u postupku pred sudom i arbitražom, a sudskim poravnanjem smatra se poravnanje zaključeno u postupku pred sudom i arbitražama.

(2) Odlukom u upravnom postupku, prema ovom zakonu, smatra se rješenje i zaključak koji su u upravnom postupku donijeli upravni organi i službe ili pravno lice s javnim ovlaštenjima, a upravnim poravnanjem smatra se poravnanje zaključeno u smislu Zakona o upravnom postupku.

#### Član 25

Izvršnost odluke

(1) Sudska odluka kojom je naloženo ispunjenje potraživanja na neko davanje ili činjenje izvršna je ako je postala pravosnažna i ako je protekao rok za dobrovoljno ispunjenje. Rok za dobrovoljno



ispunjenje teče od dana dostave odluke izvršeniku, a završava se istekom posljednjeg dana određenog sudskom odlukom, ako zakonom nije drukčije određeno.

(2) Sudska odluka kojom je naloženo ispunjenje potraživanja na neko trpljenje ili nečinjenje (propuštanje) izvršna je ako je postala pravosnažna, osim ako je u izvršnoj ispravi određen poseban rok za usklađivanje ponašanja izvršenika s njegovom obavezom.

(3) Odluka donesena u upravnom postupku izvršna je ako je postala izvršna prema pravilima koja uređuju taj postupak.

(4) Na osnovu odluke koja je postala izvršna u jednom dijelu izvršenje se može odrediti samo u odnosu na taj dio.

(5) Izvršenje će se odrediti na osnovu sudske odluke koja nije postala pravosnažna i odluke donesene u upravnom postupku koja nije postala konačna, ako je zakonom propisano da žalba ili koji drugi pravni lijek ne zadržava izvršenje odluke.

## Član 26

### Izvršnost poravnanja

(1) Sudsko odnosno upravno poravnanje izvršno je ako je potraživanje koje se prema njemu treba ispuniti dospjelo.

(2) Dospjelost potraživanja dokazuje se zapisnikom o poravnanju, javnom ispravom ili prema zakonu ovjerenom ispravom.

(3) Dospjelost koja se ne može dokazati na način iz stava 2. ovog člana dokazuje se pravosnažnom odlukom donesenom u parničnom postupku kojom se utvrđuje dospjelost.

(4) Na osnovu poravnanja koje je postalo izvršno u jednom dijelu izvršenje se može odrediti samo u odnosu na taj dio.

## Član 27

### Podobnost izvršne isprave za izvršenje

(1) Izvršna isprava podobna je za izvršenje ako su u njoj naznačeni tražilac izvršenja i izvršenik, te predmet, vrsta, obim i vrijeme ispunjenja obaveze.

(2) Ako u izvršnoj ispravi nije određen rok za dobrovoljno ispunjenje obaveze, taj rok određuje se rješenjem o izvršenju.

(3) U slučaju iz stava 2. ovog člana sud će predloženo izvršenje odrediti uz uvjet da izvršenik u roku koji mu je određen ne ispuni svoju obavezu.

(4) Odredbe st. 2. i 3. ovog člana ne primjenjuju se u postupku izvršenja na osnovu izvršne isprave notara.

## Član 28



## Šta je sudska nagodba i kada je moguće koristiti?

Sudska nagodba je način rješavanja sudskog spora koji podrazumijeva međusobni dogovor stranaka u sporu o predmetu spora.

Sudskom nagodbom, stranke same dogovaraju na koji način će riješiti spor, a postignuta sudska nagodba ima istu pravnu snagu kao i sudska presuda.

Sudska nagodba se zaključuje pred nadležnim sudom i može se zaključiti i u prvostepenom i u drugostepenom postupku.

Na ovaj način rješavanje spora je brže, a značajno se smanjuju i troškovi koje iziskuje redovni sudski postupak.

Stranke su, ukoliko izaberu sudsku nagodbu kao način rješavanja spora, pošteđene troškova dugotrajnog vođenja sudskog postupka, pribavljanja i izvođenja dokaza, izrade žalbe na odluku te troškova eventualnog drugostepenog postupka.

### Kako zaključiti sudsku nagodbu?

Zaključenje sudske nagodbe može predložiti sudija koji odlučuje u konkretnom sporu ili to mogu uraditi same stranke, pojedinačno ili zajednički.

Ukoliko želite Vaš predmet riješiti sudskom nagodbom, to možete učiniti na način da informišete sudiju koji vodi Vaš predmet, na jedan od sljedećih načina:

- samostalno ili preko svog zastupnika uputite pismeni prijedlog za zaključenje sudske nagodbe;
- samostalno ili preko zastupnika kontaktirajte sudiju kako bi zajednički dogovorili termin za ročište za sklapanje sudske nagodbe;
- zajedno sa suprotnom strankom, te zastupnikom ukoliko ga imate, u toku navedenog perioda, pristupite na sud sa prijedlogom za zaključenje sudske nagodbe.

Nagodbu, je moguće postići u predmetima parničnog, vanparničnog, upravnog ili izvršnog postupka, te je ne treba poistovjećivati sa sporazumom o priznanju krivice u krivičnom postupku.

To znači da zaključenje sudske nagodbe možete predložiti odmah po pokretanju sudskog postupka ili u bilo kojem trenutku trajanja postupka.

Ukoliko sudija predloži sporazumno rješenje spora, ne shvatajte to kao pristrasnost – sudija ima namjeru pomoći strankama u cilju rješavanja spora na obostrano zadovoljstvo.

Smjernice za zaključenje sudske nagodbe možete pronaći kao prilog u desnom uglu stranice.

### Koji predmeti su pogodni za zaključenje sudske nagodbe?

Način rješavanja spora često zavisi od spremnosti stranaka da riješe spor na miran način te drugih okolnosti koje idu u prilog zaključenja nagodbe.

Predmeti koji su najpogodniji za zaključivanje sudske nagodbe:

- predmeti u kojima postoji malo spornih pitanja,
- predmeti koji uključuju novčana potraživanja, naročito male vrijednosti spora,
- privredni sporovi, jer je u interesu stranaka da obnove svoj narušeni poslovni odnos,
- radni sporovi, jer zahtijevaju brzo i zadovoljavajuće rješenje koje je od značaja za cjelokupnu sredinu u kojoj je takav spor nastao,
- porodični sporovi, alimentacija, zbog osjetljivosti te vrste sporova za stranke,
- predmeti koji se odnose na potraživanje materijalne i nematerijalne štete, ako osnov nije sporan, već samo visina,
- stari predmeti - posebno oni stariji od pet, deset i više godina,
- predmeti u kojim stranke u povodu predmeta spora žele isključiti javnost,
- predmeti u kojim stranke napokon žele preuzeti kontrolu nad svojim sporom,



# Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine

[Bosanski](#) [Hrvatski](#) [Srpski](#) [Српски](#) [English](#)

[Prijava](#)


[Napredna pretraga](#)

[VSTV BiH](#) [Sekretarijat](#) [UDT](#) [Aktivnosti](#) [Dokumenti](#) [Međunarodna saradnja](#) [Konkursi](#) [Odnosi s javnošću](#)  
[Kutak za građane](#) [Javne nabavke](#) [Kontakt](#)

Prikazana vijest je na: [Bosanski jezik](#)

## Prateći dokumenti

 [VSTV Smjernice za postupanje stranaka BOS](#)

 [VSTV Smjernice za postupanje stranaka HRV](#)

 [VSTV Smjernice za postupanje stranaka SRP](#)

12609 PREGLEDA



[^ Povratak na vrh](#)

[Korisni linkovi](#)

[Kontakt](#)

[Mapa stranice](#)



Redizajn web stranice je finansirala Evropska unija. Za njen sadržaj isključivo je odgovorno © 2021 Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine. Ona ne odražava nužno stavove Evropske unije.

© 2021 Visoko sudsko i  
tužilačko vijeće



Adis Poljić\*<sup>1</sup>

## **PODUZIMANJE RADNJI OD STRANE SUDA RADI ZAKLJUČENJA SUDSKE NAGODBE U BOSNI I HERCEGOVINI**

### **SAŽETAK**

Predmet rada su radnje koje poduzima sud u cilju zaključenja sudske nagodbe. Cilj istraživanja je ukazati na koji način je sud dužan postupati kako bi stranke zaključile sudsku nagodbu. Radi se o složenom postupanju suda koje se razlikuje od postupanja kada se vodi redovan parnični postupak. Sud prilikom predočavanja mogućnosti zaključivanja sudske nagodbe, i eventualno načina rješavanja spora ne smije prijeći imaginarnu liniju nepristranosti. Do cilja istraživanja se došlo primjenom prije svega normativne metode kojom se proučavalo i ispitalo pozitivno pravo u Bosni i Hercegovini. Pored ove metode u radu su korištene i historijska metoda prilikom proučavanja ranijih zakonskih rješenja, metoda sinteze na osnovu koje je ukazano na osnove o sudskoj nagodbi i ulozi suda kod zaključenja sudske nagodbe kako bi se razumjelo postupanje suda i deduktivna metoda na osnovu koje je istraživanje započeto, na osnovu opštih saznanja o sudskoj nagodbi. Na osnovu istraživanja došlo se do saznanja da postupanje suda kod zaključenja sudske nagodbe obuhvata četiri faze usmjerene da stranke zaključe sudsku nagodbu. Naime, kako bi sudska nagodba bila zakonita potrebno je da sud: analizira mogućnosti zaključivanje sudske nagodbe, predoči strankama zaključenja sudske nagodbe, poduzme radnje u cilju postizanja dogovora stranaka i da saglasnost na nagodbu stranaka, pri čemu niti u jednoj fazi ne smije preći granicu nepristranosti.

157

*Ključne riječi: sudska nagodba, radnje suda, nepristranost, prijedlog suda.*

---

<sup>1</sup> Dr. sc., sudija u Osnovnom sudu u Zvorniku.

## UVOD

Rješavanje spora u parničnom postupku sudskom nagodbom predstavlja najjednostavniji način na osnovu kojeg stranke dobijaju odgovarajući stepen pravne zaštite. Zakonodavac ne normira definiciju sudske nagodbe, ali se sudska nagodba može definisati kao ugovor stranaka pred sudom kojim rješavaju svoj građansko pravni spor kada istim mogu slobodno raspolagati, a koji ima svojstvo izvršne isprave.

Stranke pred sudom postižu saglasnost za rješavanje spora, iako tu saglasnost nisu mogle postići prije pokretanja parničnog postupku. Razni faktori utiču da dođe do promjene volje stranaka, kao što su spoznaja da je pokrenut parnični postupak, iako je tuženi mislio da tužilac neće pokrenuti postupak ili upoznavanje tužioca sa dokazima tuženog. Značajan faktor je autoritet suda kod postizanja dogovora za rješavanje spora. Sud treba da stvori povjerenje između stranaka. Kod stranaka ne se smije stvoriti osjećaj da sud želi rješavanje spora u korist jedne stranke.

Kada stranke predoče mogućnost zaključivanja sudske nagodbe ili sud uvidi da postoji mogućnost za sudske nagodbu, sud privremeno „napušta svoju ulogu“ koju ima po pravilima parničnog postupka i pokušava da stranke postignu dogovor za rješavanje spora. Uloga suda u parničnom postupku najviše dolazi do izražaja kod prikupljanja procesne građe, gdje raspravno načelo ograničava radnje suda. Sličnost između postupanja suda kod prikupljanja procesne građe i sudske nagodbe ogleda se u zabrani suda da pređe imaginarnu liniju. Imaginarna linija kod prikupljanja procesne građe je raspravno načelo, dok je kod sudske nagodbe sudska nepristranost.

158

Fokus rada je pozitivno parnično zakonodavstvo i praksa u Bosni i Hercegovini (BiH).

### **1. Historijski prikaz sudske nagodbe**

Kod historijskog prikaza sudske nagodbe biće ukazano na rješenja koja su se primjenjivala u parničnom postupku u BiH prije reforme pravila parničnog postupka 2003. godine, u cilju utvrđivanja na koji način su raniji zakoni o parničnom postupku normirali sudske nagodbe u pogledu ovlaštenja i dužnosti suda za zaključenje sudske nagodbe.

#### **1.1. Zakon o parničnom postupku Federativne narodne republike Jugoslavije**

Za vrijeme dok je BiH bila u sastavu bivše Jugoslavije, pravila parničnog postupka bila su normirana saveznim propisima. Temelj pravila parničnog

postupka u bivšoj Jugoslaviji je Uvodni zakon za zakon o parničnom postupku<sup>2</sup>.

U isto vrijeme kada je donesen Uvodni zakon, donesen je i Zakon o parničnom postupku Federativne narodne republike Jugoslavije<sup>3</sup> (ZPPFNRJ), i objavljeni su u istom Službenom listu. Prema ZPPFNRJ stranke su mogle u toku cijelog postupka pred parničnim sudom prvog stepena zaključiti sudsku nagodbu koja se može odnositi na cijeli tužbeni zahtjev ili jedan njegov dio.<sup>4</sup> Sud je mogao u toku postupka ukazati strankama na mogućnost sudske nagodbe i pomoći im da zakluče nagodbu, s tim da se sudska nagodba nije mogla zaključiti u pogledu zahtjeva sa kojima stranke ne mogu raspolagati.<sup>5</sup>

Pored toga što je bila normirana mogućnost zaključivanja sudske nagodbe u toku postupka, stranke su mogle zaključiti nagodbu i prije pokretanja parničnog postupka. Lice koje je namjeravalo da podnese tužbu moglo je preko sreskog suda, na čijem području protivna strana ima prebivalište, pokušati da postigne nagodbu.<sup>6</sup> Sud kojem je ovakav prijedlog upućen pozivao je protivnu stranu i upoznao je s prijedlogom o nagodbi.<sup>7</sup> Troškove ovog postupka snosio je podnosilac prijedloga.<sup>8</sup>

Pored toga što je dozvoljena sudska nagodba prije pokretanja parničnog postupka, postojala su mišljenja da je sudska nagodba dopuštena i nakon pravosnažnosti odluke. Za zaključenje sudske nagodbe nakon pravosnažnog okončanja parnice S. Triva, navodi<sup>9</sup>: „Iako stranke svojim sporazumom ne mogu oduzeti egzistenciju pravosnažnoj presudi, nema sumnje da i nakon presude mogu svojim dopuštenim dispozicijama urediti svoje pravne odnose drugačije nešto što su uređeni presudom. Budući da je nesumnjivo da stranke mogu zaključiti sudsku nagodbu prije parnice, ne može se osporavati pravo na takvo

<sup>2</sup> Službeni list FNRJ, broj 4/57.

<sup>3</sup> Službeni list FNRJ, broj 4/57. Vrijedi napomenuti da su do donošenja ZPPFNRJ, odnosno Zakona o ubrzanju parničnog postupka pred redovnim sudovima (Službeni list FNRJ, broj 19/55), sudovi, na temelju Odluke AVNOJ-a od 03.02.1945. godine (Službeni list DFJ, broj 4/45), a zatim Zakona o nevažnosti pravnih propisa donesenih prije 06.04.1941. godine i za vrijeme neprijateljske okupacije od 23.10.1946. godine (Službeni list SNRJ, broj 86/46), primjenjivali pravna pravila iz Jugoslovenskog Zakonika o sudskom postupku u građanskim parnicama iz 1929. godine, ako odgovarajuća materija nije bila regulisana novim pravnim pravilima i ako su ta pravna pravila bila u skladu sa društvenim uređenjem tadašnje Jugoslavije. (J. Čizmić, *Komentar Zakona o parničnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine*, 2. izd., Privredna štampa, Sarajevo 2016, 22).

<sup>4</sup> Član 310. stav 1, 2. ZPPFNRJ.

<sup>5</sup> Član 310. stav 3, 4. ZPPFNRJ.

<sup>6</sup> Član 313. stav 1. ZPPFNRJ.

<sup>7</sup> Član 313. stav 2. ZPPFNRJ.

<sup>8</sup> Član 313. stav 3. ZPPFNRJ.

<sup>9</sup> S. Triva, *Građansko procesno pravo*, Narodne novine, Zagreb 1965, 477.

preprocesno sporazumijevanje u odnosu na novi spor u izgledu samo zato što je prije toga donesena pravosnažna presuda.“

## 1.2. Zakon o parničnom postupku Socijalističke federativne republike Jugoslavije

Dvadeset godina nakon donošenja ZPPFNRJ, donesen je novi Zakon o parničnom postupku Socijalističke federativne republike Jugoslavije<sup>10</sup> (ZPPSFRJ). ZPPSFRJ je normirao da stranke mogu u toku cijelog postupka pred parničnim sudom prvog stepena zaključiti sudsku nagodbu koja se može odnositi na cijeli tužbeni zahtjev ili jedan njegov dio.<sup>11</sup>

Pravila ZPPSFRJ sadrže skoro identične odredbe kao i ZPPFNRJ za zaključenje sudske nagodbe. Razlika je što ZPPSFRJ sadrži imperativnu odredbu da će sud u toku postupka ukazati strankama na mogućnost sudske nagodbe i pomoći im da zaključe poravnanje, dok prema ZPPFNRJ ovo nije imperativna dužnost suda. Prema ZPPFNRJ samo je ostavljena mogućnost suda da u toku postupka može ukazati strankama na mogućnost sudske nagodbe i pomoći im da zaključe sudsku nagodbu. Normiranjem dužnosti, a ne mogućnosti suda, da ukaže strankama na sudsku nagodbu može se smatrati namjerom zakonodavca da se poveća broj sudski nagodbi i drugačiji odnos suda prema sudskoj nagodbi. Vezano za ulogu suda, B. Poznić, navodi: „Sud ne smije da insistira na tome da spor bude okončan na ovaj način. Ali, on ne smije biti ni pasivan. Njegova je dužnost da ukaže na mogućnost nagodbe kad za to po njegovoj ocjeni postoje izgledi. Strankama koje pokazuju volju za mirnim rješavanjem spora, on može pomoći tako što će im ukazati na uslove pod kojima bi to mogle postići.“<sup>12</sup> M. Janković, *et al.* u vezi uloge suda, navode: „Sud može, ali nije dužan, da strankama ukazuje na mogućnost zaključenja nagodbe. Ako ocijeni da postoji mogućnost da se stranke nagode, pomoći će im da zaključe nagodbu. Nagodba je izraz volje parničnih stranaka, o čemu sud mora da vodi računa prilikom pregovaranja oko zaključenja nagodbe. Nije spojivo sa funkcijom pravosuđa da se vrši pritisak na stranke kako bi pristale na zaključenje nagodbe.“<sup>13</sup>

## 1.3. Zakon o parničnom postupku FBiH

Nakon donošenja ZPPSFRJ u BiH nije donesen drugi zakon o parničnom

<sup>10</sup> Službeni list SFRJ, broj 4/77.

<sup>11</sup> Član 321. stav 1, 2. ZPPFNRJ.

<sup>12</sup> B. Poznić, *Građansko procesno pravo*, 9. izd., Savremena administracija, Beograd 1986, 344, 345.

<sup>13</sup> Vidi: M. Janković, *et al.*, *Komentar Zakona o parničnom postupku*, Privredna štampa - OOUR Preduzeća Finansijski studio, Beograd 1977, 378.

postupku sve do 1998. godine kada je donesen Zakon o parničnom postupku FBiH (u daljem tekstu: ZPPFBiH 1998).<sup>14</sup> Prema ovom Zakonu, uloga suda je identična kao u ZPPSFRJ.<sup>15</sup>

## 2. Uloga suda u prikupljanju procesne građe

Uloga suda u prikupljanju procesne građe primarno je određena raspravnim načelom. Kod prikupljanja procesne građe uloga suda se može analizirati sa aspekta postavljanja pitanja i istražnih ovlaštenja suda, u cilju utvrđivanja koliko sud treba da bude aktivan u pogledu uticaja na stranke da iznose činjenice i predlažu dokaze. Analiza radnji suda u prikupljanju procesne građe treba da posluži za komparaciju sa radnjama suda kod zaključivanja sudske nagodbe, s obzirom na različitost radnji i krajnjeg cilja poduzetih radnji.

Sudijska dužnost pitanja predstavlja složeno pitanje, može se reći i ključno pitanje za prikupljanje procesne građe, koje određuje granicu koju sud ne smije preći kod prikupljanja procesne građe. Prelazak ove imaginarnog granice dovodi do stavljanja jedne stranke u povoljniji položaj jer sud preuzima ulogu „pravnog savjetnika” stranke što za posljedicu ima povredu raspravnog načela. Uloga suda u prikupljanju procesne građe je pasivna, ali sud ne može da bude samo posmatrač u postupku prilikom iznošenja tvrdnji i predlaganja dokaza od stranaka već mora da postavljanjem pitanja razjasni sve nejasnoće koje se pojave. Međutim, sud svoju aktivnu ulogu mora ograničiti u okviru raspravnog načela. Sud ne smije postavljati pitanja radi saniranja deficita tvrdnje i pitanja radi saniranja deficita dokaznih prijedloga, dok je dužan postavljati pitanja radi razjašnjenja iznesenih činjenica i predloženih dokaza, pitanja radi izjašnjenja stranke na tvrdnje protivnika i pitanja koja upućuju na materijalno-pravne prigovore. Sud nema istražnih ovlaštenja u parnicama u kojima stranke slobodno raspolažu svojim ovlaštenjima.

161

## 3. Radnje suda radi zaključenja sudske nagodbe

Uobičajena uloga suda u parničnom postupku razlikuje se od uloge suda kod zaključenja sudske nagodbe. Kada ne postoji mogućnost zaključenja sudske nagodbe, dužnost je stranaka da iznose činjenice i predlažu dokaze. Sud je dužan da omogući iznošenje činjenica i provođenje dokaza u skladu sa voljom stranaka i da ne dopusti postojanje nejasnoća u poduzetim radnjama stranaka. Poduzimanje radnji u cilju zaključivanja sudske nagodbe podrazumijeva napuštanje uloge suda koju ima kod prikupljanja procesne građe. Sud se direktno uključuje u rješavanje spora i može dati prijedlog za rješavanje spora. Uloga suda kod zaključivanja

<sup>14</sup> Službene novine FBiH, broj 42/98.

<sup>15</sup> Član 302.-305. ZPPFBiH 1998.



sudske nagodbe nije jednostavna niti jednoetapna, već zahtijeva radnje suda tokom cijele parnice.<sup>16</sup>

Prilikom preduzimanja radnji u cilju zaključenja sudske nagodbe, sud mora brižljivo postupati zbog značaj njenog zaključenja.<sup>17</sup> Naime, spor između stranaka predstavlja jednu nenormalnu pojavu koja sprečava primjenu prava i njegovim rješavanjem ponovo se uspostavlja narušena pravna ravnoteža i omogućava nesmetana primjena prava.<sup>18</sup> Rješavanje spora putem sudske nagodbe nije samo od značaja za konkretan spor povodom koga se zaključuje sudska nagodba, nego i za buduće međusobne odnose subjekata u sporu, s obzirom da se presuđivanjem često odnosi i pogoršavaju. Gubitak parnice stranka doživljava kao krah.<sup>19</sup> U tom smislu govori i jedna stara narodna izreka, koja kaže: „Bolja je mršava nagodba, nego debela parnica.“<sup>20</sup>

Značaj sudske nagodbe prepoznat je i u Strategiji za reformu sektora pravde u BiH za period od 2014. do 2018. godine, u kojem se navodi: 1. Izmjenama i dopunama zakona unaprijeđen institut sudske nagodbe i arbitraže; 2. Izrađen program obuke za primjenu sudske nagodbe i arbitraže i sudije obučene za širu primjenu instituta sudske nagodbe.<sup>21</sup> Naime, kako bi se ubrzalo rješavanje

<sup>16</sup> Radnje suda radi zaključenja sudske nagodbe, autor prije svega zasniva na ličnom iskustvu s obzirom na veliki broj zaključenih nagodbi u predmetima u kojima je postupao. Posebno se izdvaja 2015. godine kada su stranke u predmetima u kojima je autor postupao zaključile 118 sudskih nagodbi.

U skladu sa zaključkom Stalne komisije za efikasnost i kvalitet sudova Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine provode se „Sedmice sudske nagodbe“ koje su dale dobre rezultate, te je primjetna pojačana aktivnost sudova u periodu njihove implementacije. Tako je rezultat prve aktivnosti (oktobar 2016. godine) bio 833 sudskih nagodbi, rezultat druge (april 2017. godine) 697 nagodbi, a rezultat treće aktivnosti (novembar 2017. godine) bio je 576 nagodbi. Iako je taj broj u opadanju, on iznosi znatno više od mjesečnog prosjeka zaključenih sudskih nagodbi u ostalim periodima. ([https://www.pravosudje.ba/vstv/faces/vijesti.jsp?id=73009&vijesti\\_jezik=S](https://www.pravosudje.ba/vstv/faces/vijesti.jsp?id=73009&vijesti_jezik=S))

<sup>17</sup> Postoje mišljenja da je neadekvatan naziv ovog instituta „sudska“ i da ovaj naziv ne smije da uputi na pogrešan zaključak o ulozi suda u njegovom zaključenju. (D. Palačković, *Parnično procesno pravo*, Pravni fakultet u Kragujevcu, Kragujevac 2004, 228. R. Keča, M. Knežević, smatraju da: „Termin sudska nagodba nije najprecizniji, ali je opšteprihvaćen. Ne nagađa se sud nego stranke.“ (R. Keča, M. Knežević, *Građansko procesno pravo*, 11. izd., JU Službeni glasnik Republike Srbije, Beograd 2016, 273). Nagodba je sudska iz razloga što je zaključena pred sudom i naziv sudska nagodba ne ukazuje na bilo koje radnje suda u njegovom zaključenju. Nasuprot sudske nagodbe je vansudska nagodba. Najprimjereniji jezički naziv je „nagodba stranaka pred sudom“, ali kako se sud ne može nagoditi već se nagađaju stranke, naziv sudska nagodba je opšteprihvaćen u pravnoj teoriji i praksi.

<sup>18</sup> D. Mitrović, *Osnovi prava*, 5. izd., Univerzitet Singidunum, Beograd 2008, 56.

<sup>19</sup> B. Čalija/S. Omanović, *Građansko procesno pravo*, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo 2000, 244.

<sup>20</sup> *Ibid.*

<sup>21</sup> 1.2.5 Unapređenje sistema alternativnog rješavanja sporova Strategije za reformu sektora pravde u BiH.

predmeta pred sudovima nužno je da bude zaključeno što više sudski nagodbi, što je značajno za sektor pravde u BiH.

### 3.1. Analiza mogućnosti zaključivanje sudske nagodbe

Primarno za analizu mogućnosti zaključenja sudske nagodbe sud mora cijeliti da li je dopušteno zaključenje sudske nagodbe. Sud neće dozvoliti zaključenje nagodbe u pogledu zahtjeva kojima stranke ne mogu raspolagati.<sup>22</sup> Ako sud ustanovi da se radi o takvom zahtjevu upozorit će stranke na takav nedostatak, pa ako stranke i dalje insistiraju na zaključenju nagodbe, u zapisnik će sud unijeti njihov sporazum i donijeti rješenje kojim sud ne dopušta nagodbu stranaka.<sup>23</sup> Sud će zastati sa postupkom dok rješenje ne postane pravosnažno.

Prijem odgovora na tužbu je prvi trenutak kada sud počinje analizu mogućnosti za sudsku nagodbu. U odgovoru na tužbu tuženi iskazuje svoje mišljenja u vezi tužbe. Odgovorom na tužbu tuženi obavještava tužioca i sud o načinu rješavanja parnice. Na osnovu navoda tuženog sud može da prepozna da li postoji mogućnost zaključivanja sudske nagodbe. Neslaganje tuženog samo u manjem dijelu sa tužbom, ukazuje da postoji mogućnost zaključivanja sudske nagodbe.

Nakon odgovora na tužbu, sud nema mogućnost da ima nova saznanja za sudsku nagodbu do pripremnog ročišta, izuzev ako stranke samoinicijativno putem podnesaka obavijeste sud o novim činjenicama ili prijedlogu za zaključivanje sudske nagodbe. Na pripremnom ročištu sud prvi puta u toku postupka ima mogućnost da neposredno sa strankama razgovara o zaključenju sudske nagodbe. Ukoliko stranke odustaju od ranije iznesenih činjenica ili predloženih dokaza koji su usmjereni na osporavanje navoda protivne stranke, iz tužbe ili odgovora na tužbu, ovo može ukazivati da postoji veća mogućnost za zaključivanje sudske nagodbe. Sud je dužan da razjasni koje činjenice su sada sporne i koji je način za rješavanje preostalih spornih činjenica. Naprimjer, ukoliko je tuženi osporavao osnov tužbenog zahtjeva u odgovoru na tužbu, ali je nakon dostavljanja odgovora na tužbu uplatio određeni novčani iznos i prestao osporavati pravni osnov tužbenog zahtjeva, ali osporava visinu tužbenog zahtjeva iznad isplaćenog iznosa. Sud će pokušati da stranke postignu dogovor za rješavanje spora za preostali iznos.

Na glavnoj raspravi, nakon izvođenja dokaza stranke su više upoznate sa

<sup>22</sup> Član 56. stav 2. Zakona o parničnom postupku pred Sudom Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik BiH, br. 36/04, 84/07, 58/13 i 94/16-ZPPBiH; član 89. stav 2. Zakona o parničnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, Službene novine FBiH, br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15-ZPPFBiH; član 89. stav 2. Zakona o parničnom postupku Republike Srpske, Službeni glasnik RS, br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 105/08 - odluka Ustavnog suda RS, 45/09 - odluka Ustavnog suda RS, 49/09 i 61/13-ZPPRS; član 212. stav 2. Zakona o parničnom postupku Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik BDBiH, broj 28/18-ZPPBDBiH.

<sup>23</sup> E. Zečević, *Komentar Zakona o parničnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine*, 2. izd., Logos, Sarajevo 2009, 98.

mogućnošću uspjeha u sporu što može predstavljati razlog za zaključivanje sudske nagodbe. Naprimjer, ako stranke ne osporavaju vještačenje kojim se dokazuje visina tužbenog zahtjeva dok je pravni osnov nesporan. Sud je u ovakvim situacijama dužan da ukaže strankama na tok parnice i na manji broj suprostavljenih mišljenja između parničnih stranaka.

Do zaključenja glavne rasprave dužnost<sup>24</sup> je suda da aktivno analizira sve mogućnosti zaključivanja sudske nagodbe, što će postići prepoznavanjem razlika i sličnosti u mišljenjima između stranaka. Zaključenjem glavne rasprave, inicijativa za zaključenje sudske nagode u cijelosti prelazi na stranke i sud više ne može poduzimati radnje u vezi sudske nagodbe. Stranke mogu zaključiti nagodbu i nakon zaključenja glavne rasprave do pravosnažnog okončanja parnice,<sup>25</sup> a ako je sudska nagodba zaključena nakon donošenja prvostepene presude, prvostepeni sud donijet će rješenje kojim će utvrditi da je prvostepena presuda bez dejstva.<sup>26</sup> Pozitivna rješenja u vezi vremena do kada se može zaključiti sudska nagodba su propisana posljednjim izmjenama i dopunama entitetskih zakona o parničnom postupku odnosno posljednjim ZPPBDBiH. Naime, u članu 87. entitetskih zakona o parničnom postupku iza riječi „postupka” dodane su riječi: „do njegovog pravosnažnog okončanja”, a iza stava 1. dodan je novi stav 2. koji glasi: „Ako je sudska nagodba zaključena nakon donošenja prvostepene presude, prvostepeni sud donijet će rješenje kojim će utvrditi da je prvostepena presuda bez dejstva.”<sup>27</sup>

### 3.2. Predočavanje strankama zaključenja sudske nagodbe

Napuštajući granice raspravnog načela sud ne dovodi u pitanje svoju nepristrasnost u postupku radi zaključenja sudske nagodbe. Prema Kodeksu sudijske etike nepristrasnost podrazumijeva da sudija obavlja svoju funkciju i tretira sve strane u predmetu bez favoriziranja, pristrasnosti i predrasuda.<sup>28</sup> Kada sud procijeni da postoji mogućnost zaključivanja sudske nagodbe, on napušta svoju ulogu koju ima tokom postupka i postaje miritelj stranaka. Prelaz iz jedne u drugu ulogu može da bude neprepoznato kod stranaka, posebno kod neukih stranaka. Također, potrebno je da sud napusti uobičajenu ulogu u parničnom postupku i

<sup>24</sup> O dužnosti suda vidi: 3.2. Predočavanje strankama zaključenja sudske nagodbe.

<sup>25</sup> Član 54. stav 1. ZPPBiH; član 87. stav 1. ZPPFBiH; član 87. stav 1. ZPPRS; član 210. stav 1. ZPPBDBiH.

<sup>26</sup> Član 54. stav 2. ZPPBiH; član 87. stav 2. ZPPFBiH; član 87. stav 2. ZPPRS; član 210. stav 2. ZPPBDBiH.

<sup>27</sup> Član 19. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku FBiH, broj 98/15 i član 19. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku RS, broj 61/13). Na isti način su izvršene izmjene pravila člana 200. Zakona o parničnom postupku BDBiH (Službeni glasnik BDBiH, br. 8/09, 52/10 i 27/14), koji je sada član 210. ZPPBDBiH.

<sup>28</sup> Službeni glasnik BiH, br. 13/06 i 24/15.

da pokušava pronaći rješenje sa strankama za zaključenje sudske nagodbe. Prije nego što strankama ukaže na mogućnost zaključivanja sudske nagodbe, sud će upoznati stranke da je prema pravilima parničnog postupka njegova dužnost da, na način koji ne ugrožava njegovu nepristrasnost, na pripremnom ročištu, kao i u toku cijelog postupka, nastoji da stranke zaključe sudsku nagodbu.<sup>29</sup> Nastojanje prema V. Dabetić Trogrlić, nije adekvatan termin. V. Dabetić Trogrlić, navodi: „ (...) nije dopušten pritisak suda na stranke da zaključe sudsku nagodbu i u tom smislu zakonodavac je neopravdano normirao dužnost suda da „nastoji“ da stranke zaključe sudsku poravnanje. „Nastojanje“ da se zaključi sudska nagodba bi moglo podrazumijevati pritisak suda na stranke, a to nije dopušteno sa aspekta dužnosti suda da strankama pruži pravnu zaštitu.“<sup>30</sup> Namjera zakonodavca nije bila da sud vrši pritisak na stranke, i nastojanje suda da se zaključi nagodba nikako ne bi moglo značiti pritisak na stranke, već znači aktivnu ulogu suda prema nagodbi.<sup>31</sup>

Aktivna uloga suda prilikom zaključenja sudske nagodbe, ne znači da sud ima obavezu i pravo da stranke konstantno navodi na zaključenje nagodbe ili da insistira da stranke istu zaključe.<sup>32</sup> O ovoj granici dobro govori odluka Vrhovnog suda NR Crne Gore, Gz 150/57: „Sud može ukazati strankama na mogućnost nagodbe i pomoći im da do iste dođe, ali ni u kom slučaju nije ovlašten predočavati nekoj stranci da neće uspjeti u sporu ako do nagodbe ne dođe.“<sup>33</sup> Kod pokušaja nagodbe dolazi do izražaja taktičnost sudije i njegova sposobnost da posreduje u mirnom rješenju spora.<sup>34</sup>

165

Postoje dvije moguće situacije u kojima se može otvoriti pitanje nedostatka sudske nepristrasnosti.<sup>35</sup>

„1) Prva je funkcionalna po prirodi i odnosi se, naprimjer, na situacije u kojima isto lice vrši različite funkcije u sudskom procesu ili na hijerarhijske ili druge

<sup>29</sup> Član 55. stav 1. ZPPBiH; član 88. stav 1. ZPPFBiH; član 88. stav 1. ZPPRS; član 211. stav 1. ZPPBDBiH.

<sup>30</sup> V. Dabetić Trogrlić, *Građansko procesno pravo*, Univerzitet Sinergija, Bijeljina 2013, 280.

<sup>31</sup> U vezi uloge suda u zaključenju sudske nagodbe, G. Stanković, navodi: „Da bi parničarima omogućio da u toku čitavog postupka riješe spor nagodbom, zakonodavac je propisao da je sud u toku čitave parnice dužan da ukazuje strankama na mogućnost da zaključe nagodbu i na korist koju bi od toga imale.“ (G. Stanković, *Građansko procesno pravo*, 1. sv., 9. izd. Megatrend univerzitet, Beograd 2013, 401).

<sup>32</sup> A. Bešić, „Sudska nagodba - novi pristup u rješavanju sporova“, *Društveni ogledi*, 1/2015, 259.

<sup>33</sup> R. Keča/B. Starović, *Građansko procesno pravo*, 3. izd., Pravni fakultet Univerziteta u Novom Sadu, Novi Sad 2004, 341.

<sup>34</sup> G. Stanković, *Građansko procesno pravo*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd 1989, 297.

<sup>35</sup> N. Mole, *et al. Nezavisnost i nepristrasnost suda*, The Aire Centre, 2016, 19.

veze sa drugim učesnikom u postupku.

2) Druga je po prirodi lična i proizlazi iz ponašanja sudija u postupku po određenom predmetu.“

Kod zaključenja sudske nagodbe može doći do povrede obje nepristrasnosti, ali prvu je lahko prepoznati u odnosu na drugu. Kako sudija ne bi doveo u sumnju svoju nepristrasnost zbog predočavanja mogućnosti zaključenja sudske nagodbe, potrebno je da naglasi da je njegova dužnost da nastoji da stranke zaključe sudsku nagodbu i da objasni strankama svoje postupanje kojim ne favorizuje niti jednu stranku. Često su u parničnim postupcima teško narušeni odnosi između stranaka i predočavanje sudske nagodbe može stvoriti kod jedne ili obje stranke sumnju da sud želi rješavanje spora u korist druge stranke.

Dužnost je suda da poduzme aktivniju ulogu u postupku i da ukaže na mogućnost sudske nagodbe, ali nepovređujući svoju nepristrasnost. Prema G. Stanković: „Ako sudija jednom zaključi da ne postoji spremnost parničara da se nagode, on neće na tome insistirati.“<sup>36</sup> Sudija neće insistirati na zaključenju nagodbe, ali ne postoji ograničenje da sudija u toku postupka više puta ukaže strankama na mogućnost nagodbe. Poželjno je da sudija u toku postupka više puta predoči strankama da mirno riješe spor. To može učiniti na način da pita stranke „da li su promijenile mišljenje u vezi nagodbe“, „da li sada nakon izvođenja dokaza postoji mogućnost nagodbe“, „da li je od prošlog ročišta došlo do promjene činjenica i da li postoji mogućnost nagodbe“ ili na drugi način koji ne ukazuje da sudija insistira na nagodbi već samo podsjeća stranke na mogućnost zaključenja sudske nagodbe.

166

U pogledu prednosti sudske nagodbe u odnosu na sudsku odluku kojom se meritorno rješava spor između parničnih stranaka, sud će, prije svega, ukazati strankama da je sudska nagodba dispozitivna parnična radnja sa istim procesnim dejstvom kao i pravosnažna sudska presuda, i da je pogodnije procesno sredstvo nego meritorna odluka iz dva osnovna razloga: prvi je taj što stranke momentom potpisivanja zapisnika odmah imaju pravosnažnu i izvršnu odluku, a drugi što im se pruža mogućnost da utvrde sadržinu prava i obaveza na način kako njima najviše odgovara.<sup>37</sup>

Predmet sudske nagodbe može biti samo predmet spora u parnici utoliko što samo nagodba o predmetu parnice okončava parnicu, pa je sa stanovišta postizanja neposrednih procesnih efekata samo takva nagodba relevantna za parnicu u kojoj je zaključena.<sup>38</sup> Postizanje nagodbe o predmetu koji nije predmet spora u parnici ne dolazi do okončanja parničnog postupka. Kako bi se ova procesna situacija prevazišla, ukoliko postoji volja stranaka, prije zaključenja

---

<sup>36</sup> G. Stanković (1989), 297.

<sup>37</sup> S. Mulabdić, *Građansko procesno pravo*, Grin, Gračanica 2010, 317.

<sup>38</sup> S. Triva, 478.

sudske nagodbe potrebno je da tužilac izvrši preinaku tužbu i da sud dozvoli preinaku tužbe u skladu sa pravilima parničnog postupka. Nakon dozvole suda za preinaku tužbe, stranke mogu zaključiti sudsku nagodbu u vezi sa predmetom spora o preinačenoj tužbi.

### 3.3. Radnje suda u cilju postizanja dogovora stranaka

Nakon što sud objasni strankama zbog čega predlaže da zakluče sudsku nagodbu i nakon što promijeni svoju ulogu u parnici, počinje najznačajnija faza u postupku zaključivanja sudske nagodbe. Iako su sve faze za sudsku nagodbu bitne, dogovor između stranaka je najznačajnija faza od čijeg ishoda zavisi da li će stranke zaključiti sudsku nagodbu. Ova faza počinje na način da sud od stranaka traži prijedloge za dogovor. Pogrešno je da sud samostalno da prvi prijedlog. Davanje prvog prijedloga od strane suda može dovesti u pitanje njegovu nepristranost, ali i uticati da stranke ne kažu svoje prijedloge već da počne rasprava u vezi prijedloga suda. Nakon što jedna stranka iznese prijedlog, onda sud treba omogućiti i drugoj stranci da iznese prijedlog za sporazumno rješavanje parnice. Nalazimo i drugačije mišljenje, prema kojem prvi prijedlog nagodbe treba dati sudija. Tako M. Stokić, navodi:<sup>39</sup> “(...) od strane sudije izneseni nacrt sudske nagodbe iz psihološki uslovljenih razloga često bi za stranke bio prihvatljiv (pa makar kao inicijalni akt i podloga za daljnje pregovaranje), za razliku od nacrta sudske nagodbe koji bi predložila jedna stranka, prema čemu bi protivna stranka mogla automatski osjetiti psihološki otpor (zbog straha da bi prihvat predloženog načina mirnog rješenja spora mogao biti protumačen kao znak slabosti, zbog inata, ponosa i slično). Osim toga, iz istih psiholoških razloga stranke se ponekad suzdržavaju prve predložiti nacrt nagodbe i veliko im je olakšanje kada inicijativa za to potekne od sudije.“ Smatramo da prvi prijedlog od strane suda ima suprotan efekat. Stranke su upoznate da druga stranka želi rješavanje parnicu u svoju korist, i bilo kakav prijedlog nagodbe nije u suprotnosti sa željom za uspjehom. Prvi prijedlog od strane suda utiče da stranke stvore otpor i nepovjerenje prema suda zbog prijedloga nagodbe koji je prema mišljenju jedne stranke u interesu druge stranke. Tek nakon iznesenih prijedloga sudu je poznat okvir u kojem se treba kretati i predlagati način nagodbe.

Ukoliko stranke ne postignu dogovor, sud će upoznati stranke sa mogućim ishodom spora, a to je da tužbeni zahtjevi i zahtjev tužioca za nadoknadu troškova parničnog postupka mogu biti usvojeni, odnosno da ovi zahtjevi mogu biti odbijeni i da zahtjev tuženog za nadoknadu troškova parničnog postupka može biti usvojen. Zatim će sud stranke upoznati sa troškovima koji mogu nastati

<sup>39</sup> M. Stokić, „Sudska nagodba u svjetlu jačanja alternativnih načina rješavanja sporova”, <http://mirenje.hr/wp-content/uploads/2018/06/Stoki%C3%84%E2%80%A1-Matija.pdf> (09.08.2019), 8.

u daljem toku postupka i sa vremenom trajanja postupka. Sudija će postavljati pitanja strankama i nastojati razjasniti sporna pitanja, pokušat će utvrditi u kojim dijelovima njihovog spornog odnosa postoji najmanje nesporazuma.<sup>40</sup> U vezi otklanjanja nejasnoća u sporazumu stranaka B. Poznić, navodi: „Ako ovaj nije u svim tačkama jasan, sud će na takav nedostatak upozoriti stranke, ali je ipak dužan u zapisnik unijeti sadržinu nagodbe onako kako to one i poslije upozorenja zahtijevaju.“<sup>41</sup> Ne možemo se složiti sa navedenim mišljenjem, jer iako se radi o dogovoru stranaka potrebno je da bude jasno na koji način je parnica okončana. Nejasnoće u nagodbi mogu dovesti do novih sporova između stranka u vezi njenog tumačenja, što je protivno cilju nagodbe. Dužnost je suda da strankama ukaže koje su nejasnoće i koje pravne posljedice mogu prouzrokovati nejasnoće, a ovim postupanjem sud neće prekoračiti svoje ovlasti.

Poslije ukazivanja na mogući način rješavanja parničnog postupka i saznanja za nesporna pitanja, sud može dati prijedlog u okviru prijedloga koje su dale stranke. Prema pravilima parničnog postupka, u cilju doprinosa nagodbi sud može, kada ocijeni da je to osnovano, strankama predložiti kako da se nagode, vodeći računa o željama stranaka, prirodi spora, odnosima među strankama i drugim okolnostima.<sup>42</sup> Potrebno je praviti razliku između dužnosti suda da nastoji da stranke postignu sudske nagodbe i mogućnosti da predloži konkretnu nagodbu. Dužnost postizanja sudske nagodbe između stranaka podrazumijeva radnje suda da stranke samostalno usaglase način rješavanja spora, dok mogućnost predlaganja konkretne nagodne predstavlja radnje suda kojima sud daje svoje mišljenje o načinu rješavanja spora između stranaka. Ukoliko izvršimo komparaciju pozitivnih pravila parničnog postupka, sa pravilima parničnog postupka ZPPFBiH 1998 i ZPPSFRJ, zaključuje se da je prema ZPPFBiH 1998 i ZPSFRJ, sud imao dužnost da pomogne strankama u zaključenju sudske nagodbe, dok je prema pozitivnim pravilima ostavljeno na diskreciju sudu da li će dati prijedlog strankama. Iako je imao dužnost da pomogne strankama, nije mogao dati prijedloge strankama kako da se nagode. U vezi navedene komparacije Z. Kulenović, *et al.* Navode:<sup>43</sup> „U novoj odredbi vidljiva je intencija zakonodavca da sudu, u pogledu zaključenja sudske nagodbe, da znatno aktivniju ulogu. Tako se predviđa da će sud ne samo ukazati strankama na ovu mogućnost već da će aktivno nastojati da dođe do zaključenja nagodbe, te da čak može strankama predložiti na koji način da se nagode.“

<sup>40</sup> A. Bešić, 259.

<sup>41</sup> B. Poznić, *Građansko procesno pravo*, 5. izd., Savremena administracija, Beograd 1976, 344.

<sup>42</sup> Član 55. stav 2. ZPPBiH; član 88. stav 2. ZPPFBiH; član 88. stav 2. ZPPRS; član 211. stav 2. ZPPBDBiH.

<sup>43</sup> Z. Kulenović, *et al.*, *Komentari Zakona o parničnom postupku u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj*, Vijeće Evrope i Evropska komisija, Sarajevo 2005, 170.

Nakon prijedloga nagodbe, sud će upoznati stranke da sudska nagodba podrazumijeva postizanje dogovora i međusobna popuštanja. Nagodba je uvijek rezultat obostranog popuštanja stranaka u pogledu predmeta spora.<sup>44</sup> Naprimjer, ukoliko tužilac potražuje iznos od 8.000,00 KM dok je tuženi spreman ponuditi iznos od 6.000,00 KM, sud će pitati stranke *da li postoji mogućnost da* postignu dogovor da tuženi isplati iznos od 7.000,00 KM, ili *da li postoji mogućnost da* se tužilac odrekne zakonski zatezних kamata ili *da li postoji mogućnost da* svaka stranka snosi troškovi. Bitno je da sud ne bude izričit kod prijedloga, već da prijedlog nudi samo kao mogućnost.

### 3.4. Saglasnost suda sa nagodbom stranaka

Zadnja faza u procesu zaključivanja sudske nagodbe je davanje saglasnosti suda na nagodbu stranaka. Radi se o prešutnoj saglasnosti kojom sud dozvoljava strankama da zaključe sudsku nagodbu. U većini slučajeva nakon što stranke dogovore sve uslove nagodbe, uloga suda se svodi samo na pravilno unošenje dogovora između stranaka na zapisnik. U pogledu formulisanja sadržaja nagodbe stranke su slobodne, one slobodno određuju obim nagodbe, bez uplitanja suda.<sup>45</sup> One su slobodne sve dok im volja ne prekorači procesni i materijalno-pravni javni poredak, od kojeg momenta funkcija odlučivanja prelazi na sud, u smislu da sud može da odbije nagodbu.<sup>46</sup>

Sud će se umiješati u vezi teksta nagodbe kada stranke žele da zaključe sudske poravnanje na način da se sudska nagodba ne može provesti. Naprimjer, kada su stranke saglasne da se utvrdi da je tužilac vlasnik 200 m<sup>2</sup> od određene katastarske čestice, sud neće dozvoliti zaključenje sudske nagodbe, s obzirom da je sudska nagodba neprovođiva. Sud treba imati u vidu i da se na zaključenje sudske nagodbe ne primjenjuju opšta pravila zastupanja. Razlozi za nemogućnost sudske nagodbe su oni razlozi koji sprečavaju zaključenje nagodbe dok ne budu otklonjeni od strane stranaka ili eventualno trećih osoba. U navedenom primjeru radi se o otklonjivom nedostatku jer tuženi može formirati novu katastarsku česticu za koju stranke mogu zaključiti sudsku nagodbu ili provesti vještačenjem kojim će vještak geometar bliže opisati gdje se nalazi sporni dio parcele radi mogućnosti formiranja nove katastarske čestice na osnovu sudske nagodbe, te će skica vještaka biti sastavni dio sudske nagodbe.

Ukoliko postoje razlozi za nemogućnost sudske nagodbe, sud može postupiti na dva načina. Prvi način je da donese rješenje kojim ne dopušta nagodbu

<sup>44</sup> B. Čalija, *Građansko procesno pravo*, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo 1986, 515.

<sup>45</sup> M. Salma, „Pobijanje sudskog poravnanja (Pojam, pravna priroda i oblici pobijanja u domaćem i uporednom pravu)”, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Novom Sadu*, 2/2011, 143.

<sup>46</sup> *Ibid.*



stranaka i zastane sa postupkom dok to rješenje ne postane pravosnažno.<sup>47</sup> Drugi način je da sud odloži ročište dok stranke ne otklone razloge zbog kojih ne može doći do zaključenja sudske nagodbe.<sup>48</sup> Pravilno je da sud odloži ročište kako bi stranke mogle otkloniti razloge koji onemogućavaju zaključenje sudske nagodbe. Ukoliko stranke insistiraju na bude zaključenja sudske nagodba u skladu sa njihovim dogovorom, sud će nagodbu parničnih stranka unijeti na zapisnik i neće dopustiti zaključenje sudske nagodbe. Bitno je unijeti nagodbu stranaka u skladu sa njihovim zahtjevom, kako bi se u žalbenom postupku moglo odlučiti o zakonitosti odluke suda kojom nije dopustio zaključenje sudske nagodbe. Razloge za nemogućnost sudske nagodbe treba razlikovati od nedopuštenosti sudske nagodbe. Razlozi za nemogućnost sudske nagodbe su u pravilu otklonjivi, dok su razlozi za nedopuštenost sudske nagodbe neotklonjivi.

Sudska nagodba se može odnositi na cijeli tužbeni zahtjev ili na jedan njegov dio.<sup>49</sup> Nagodba sadrži i sporazum o troškovima, ali ako stranke ne postignu sporazum o troškovima, mogu se dogovoriti da odluku o troškovima donese sud.<sup>50</sup> U praksi nisu rijetki slučajevi da se ne zaključi sudska nagodba zbog nemogućnosti dogovora stranaka o snošenju troškova.<sup>51</sup> Ovu situaciju bi trebalo prevazići na način da sud donese odluku o troškovima postupka. Kod donošenja odluke o troškova, sud će primijeniti opšta pravila za nadoknadu troškova parničnog postupka. Uspjeh stranaka će se cijeliti prema zaključenoj sudskoj nagodbi.

170

Sudija nije dužan strankama lično pročitati zapisnik o sudskoj nagodbi, jer je sudska nagodba valjana i kad stranke nisu pročitale zapisnik prije potpisivanja, ako je sudija glasno diktirao u zapisnik sporazum stranaka.<sup>52</sup>

### 3.5. Pobijanje sudske nagodbe

Procesni oblik pobijanja sudske nagodbe zavisi od toga da li je prihvaćeno stanovište o tome da je nagodba sporazum (ugovor) stranaka pred sudom ili

<sup>47</sup> Član 56. stav 3. ZPPBiH; član 89. stav 3. ZPPFBiH; član 89. stav 3. ZPPRS; član 212. stav 3. ZPPBDBiH.

<sup>48</sup> Član 79. stav 1. ZPPBiH; član 112. stav 1. ZPPFBiH; član 112. stav 1. ZPPRS; član 235. stav 1. ZPPBDBiH.

<sup>49</sup> Član 56. stav 1. ZPPBiH; član 89. stav 1. ZPPFBiH; član 89. stav 1. ZPPRS; član 212. stav 1. ZPPBDBiH.

<sup>50</sup> Član 57. stav 3. ZPPBiH; član 90. stav 3. ZPPFBiH; član 90. stav 3. ZPPRS; član 213. stav 3. ZPPBDBiH.

<sup>51</sup> V. Rajović, *Građansko procesno pravo*, 2. izd., Proiuris, Beograd 2005, 143.

<sup>52</sup> A. Radovanov, *Građansko procesno pravo-parnični, vanparnični i postupak izvršenja i obezbeđenja*, 4. izd., Pravni fakultet za privredu i pravosuđe, Novi Sad 2014, 239.

o tome da je to odluka suda.<sup>53</sup> U prvom slučaju oblik pobijanja je tužba, a u drugom prijedlog za ponavljanje postupka.<sup>54</sup> U našem pravu nagodba se smatra sporazumom i može se pobijati samo tužbom.<sup>55</sup> Sudska nagodba se može pobijati ako je zaključena u zabludi ili pod uticajem prinude ili prevare.<sup>56</sup> Dužnost je suda da prije zaključenja sudske nagodbe utvrdi da li stranke razumiju sudsku nagodbu, ali sud nije dužan niti može utvrditi da li kod stranaka postoje mane volje. Otuda preostaje strankama da se prilikom pobijanja pozivaju na mane volje.<sup>57</sup> Tužba za pobijanje se može podnijeti u roku od tri mjeseca od dana saznanja za razloge pobijanja, a najkasnije u roku od pet godina od dana zaključenja sudske nagodbe.<sup>58</sup> Ako sudska nagodba bude poništena, postupak se nastavlja kao da sudska nagodba nije ni bila zaključena.<sup>59</sup>

## ZAKLJUČAK

Sudska nagodba je institut koji je u pravnom poretku BiH prisutan više decenija. Putem promjena pravila parničnog postupka u vezi sudske nagodbe, primjetna je namjera zakonodavca da se povećaju ovlaštenja suda kako bi se povećao broj sudskih nagodbi. Kod zaključenja sudske nagodbe nužno je da sud napusti uobičajenu ulogu koju ima u parničnom postupku. Sud mora biti upoznat sa predmetom spora, iznesenim tvrdnjama stranaka i njihovim prijedlozima za rješavanje spora.

Prije predočavanja strankama mogućnosti zaključenja sudske nagodbe, sud mora utvrditi da je dozvoljeno zaključenje sudske nagodbe za predmet spora. Predočavanje sudske nagodbe strankama sud mora uraditi na način da stranke upozna zbog čega im ukazuje na mogućnost nagodbe. Sud će upoznati stranke da je prema pravilima parničnog postupka njegova dužnost da na način koji ne ugrožava njegovu nepristrasnost, na pripremnom ročištu, kao i u toku cijelog postupka, nastoji da stranke zaključe sudsku nagodbu. Suprotstavljeni interesi stranaka u parnici često dovode do stvaranja sumnje za stranke u pogledu bilo

171

<sup>53</sup> M. Salma, 141.

<sup>54</sup> *Ibid.*

<sup>55</sup> Član 59. stav 1. ZPPBiH; član 92. stav 1. ZPPFBiH; član 92. stav 1. ZPPRS; član 215. stav 1. ZPPBDBiH.

<sup>56</sup> Član 59. stav 2. ZPPBiH; član 92. stav 2. ZPPFBiH; član 92. stav 2. ZPPRS; član 215. stav 2. ZPPBDBiH.

<sup>57</sup> M. Salma, 145.

<sup>58</sup> Član 59. stav 3. ZPPBiH; član 92. stav 3. ZPPFBiH; član 92. stav 3. ZPPRS; član 215. stav 3. ZPPBDBiH.

<sup>59</sup> Član 59. stav 4. ZPPBiH; član 92. stav 4. ZPPFBiH; član 92. stav 4. ZPPRS; član 215. stav 4. ZPPBDBiH.

koje radnje suda. Obaveza suda da nastoji da stranke zaključe sudsku nagodbu ne znači mogućnost stvaranja pritiska suda na stranke da se nagode. Također, ne znači da sud može samo jednom predložiti strankama mogućnost nagodbe. Potrebno je da sud više puta predloži strankama da mogu zaključiti nagodbu, s tim da objasni strankama zbog čega više puta upoznaje stranke. Nakon predočavanja mogućnosti zaključenja sudske nagodbe, sud će ukazati strankama na prednosti nagodbe i mogućem ishodu postupka ako do nagodbe ne dođe.

Imperativna je dužnost suda da nastoji da se stranke nagode, dok je fakultativna dužnost suda da iznese svoj prijedlog strankama za nagodbu. Sud će prijedlog iznijeti kada kada ocijeni da je to osnovano, vodeći računa o željama stranaka, prirodi spora, odnosima među strankama i drugim okolnostima. Prilikom davanja prijedloga, sud mora naročito biti oprezan kako kod stranaka ne bi stvorio sumnju u nepristranost, koja može dovesti do nezaključenja nagodbe.

Ukoliko je nagodba u skladu sa pozitivnim propisima sud će dozvoliti zaključenje sudske nagodbe, dok će u suprotnom donijeti rješenje kojim ne dozvoljava zaključenje sudske nagodbe. Kada sud donese rješenje kojim ne dozvoljava nagodbu stranaka, zastaje s postupkom dok to rješenje ne postane pravosnažno.

# ORIJENTACIONI KRITERIJI

Na sjednici Građanskog odjeljenja Vrhovnog suda Federacije BiH održanoj dana **27.01.2016.** godine razmatrani su i prihvaćeni:

## ORIJENTACIONI KRITERIJI i iznosi za utvrđivanje visine pravične novčane naknade nematerijalne štete

Ovi orijentacioni kriteriji trebaju omogućiti ujednačenu primjenu člana 200. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima ("Sl. list SFRJ" broj: 29/78, 39/85 i 57/89, „Sl. list RBiH“ broj: 2/92 i 13/93, „Sl. novine FBiH“ broj: 29/03 i 42/11 – u daljnjem tekstu: ZOO).

Orijentacioni kriteriji ne predstavljaju formulu koja automatizmom služi za izračunavanje pravične novčane naknade. U primjeni navedenog zakona valja uvijek imati na umu sve okolnosti slučaja, pri čemu trajanje i jačina fizičkih i duševnih bolova i straha imaju tek značaj naročito važnih, ali ne i jedinih okolnosti koje sud mora imati na umu pri određivanju iznosa pravične novčane naknade.

Ovi kriteriji primjenjuju se na sve parnične postupke na naknadu nematerijalne štete u svim stepenima suđenja.

Uz ove orijentacione kriterije za pojedine oblike nematerijalne štete podsjeća se i na dugogodišnje pravne stavove sudske prakse. Time se željelo podsjetiti upravo na sve okolnosti slučaja koje sud mora imati u vidu kad primjenjuje odredbu člana 200. ZOO.

### FIZIČKI BOLOVI

Orijentacioni kriteriji i iznos za utvrđivanje visine naknade za fizičke bolove **(po danima)**:

- Jaki bolovi - 70,00 KM;
- Srednji bolovi - 40,00 KM;
- Slabi bolovi - 10,00 KM,

Kod utvrđivanja iznosa naknade treba imati na umu da su trajanje i jačina fizičkih bolova dva naročito važna elementa za dosuđivanje pravične novčane naknade, ali sud mora voditi računa i o drugim okolnostima slučaja.

Pravni stav glasi:

*„1. Nelagodnosti u toku liječenja (npr. kraća nesvijestica, hospitalizacija, vezanost za krevet, razne vrste imobilizacija i fiksacija, rendgensko snimanje, broj operacija, infuzija, transfuzija, injekcije, previjanje rana, odstranjenje šavova, upotreba invalidskih kolica, bolovanje, posjećivanje ambulante, fizioterapija, trajanje rehabilitacionog postupka i sl.) koje trpi oštećenik razmatraju se u okviru naknade za fizički bol“.*

2. Može li i pod kojim uslovima pojedina od navedenih nelagodnosti prerasti u kakav drugi samostalni oblik nematerijalne štete (npr. duševni bolovi zbog smanjenja životne aktivnosti) valja ocjeniti uzimajući u obzir sve okolnosti slučaja.“

## STRAH

Orientacioni kriteriji i iznos za utvrđivanje visine naknade za strah (po danima):

- veoma jakog intenziteta ..... 70,00 KM
- jakog intenziteta..... 60,00 KM
- srednjeg intenziteta ..... 30,00 KM
- slabog intenziteta ..... 5,00 KM

Korekcija na više ili na niže prema istim kriterijima kao i kod fizičkih bolova, odnosno kriterijima koje propisuje član 200. ZOO, imajući također na umu i sve ostale okolnosti svakog konkretnog slučaja.

Pravni stav glasi:

*„Pravična novčana naknada za pretrpljeni strah dosuduje se ako okolnosti slučaja, a naročito trajanje i jačina straha to opravdavaju.“*

## DUŠEVNI BOLOVI ZBOG SMANJENJA ŽIVOTNE AKTIVNOSTI

- do 25% ..... 5.000,00 KM za svakih 10 %
- preko 25 do 40% ..... 6.000,00 KM za svakih 10 %
- preko 40 do 60%..... 7.000,00 KM za svakih 10 %
- preko 60 do 80% ..... 8.000,00 KM za svakih 10 %
- preko 80 do 100%..... do 10.000,00 KM za svakih 10 %

Korekcija prema obimu i težini utvrđenih trajnih posljedica, a kao dodatne kriterije treba imati na umu životnu dob, vrstu zanimanja oštećenika i sl.

Ovaj oblik štete je u pravilu trajnog karaktera, ali novčana naknada se može dosuditi i kadje smanjenje životne aktivnosti privremeno, ako je jačeg intenziteta i dužeg trajanja ili ako to posebne okolnosti opravdavaju.

Pravni stav glasi:

*„1. Smanjenje životne aktivnosti, kao posebna osnova za naknadu štete zbog duševnih bolova, obuhvaća sva ograničenja u životnim aktivnostima oštećenog koje je ostvarivao ili bi ih po redovnom toku stvari u budućnosti izvjesno ostvarivao. Pod ograničenjem se podrazumjeva i obavljanje aktivnosti uz povećane napore ili pod posebnim uslovima.“*

*2. Ovaj oblik štete je u pravilu trajnog karaktera, ali novčana naknada se može dosuditi i kad je smanjenje životne aktivnosti privremeno, ako je jačeg intenziteta i dužeg trajanja ili ako to posebne okolnosti opravdavaju.“*

## DUŠEVNI BOLOVI ZBOG NARUŽENOSTI

- izrazito jaki stepen..... 10.000,00 KM
- jak stepen - vrlo uočljivo trećima ..... 7.000,00 KM
  - uočljivo samo ponekad (ukućanima, na plaži i sl.)..... 6.000,00 KM
- srednji stepen – vrlo uočljivo trećima ..... 6.000,00 KM
  - uočljivo samo ponekad ..... 3.000,00 KM
- laki stepen - vrlo uočljivo trećima ..... 1.500,00 KM
  - uočljivo trećima samo ponekad ..... 700,00 KM

Korekcija naknade zavisno od životne dobi, vrste zanimanja, lokaciji povreda i sl.

Pol oštećenika, sam po sebi, ne utiče na visinu naknade s osnove naruženja.

Pravni stav glasi:

*„ Osnova za priznanje novčane naknade za naruženost nije samo u tome da li i u kojoj mjeri izmjenjena vanjšina oštećenog izaziva u okolini gađanje, sažaljenje ili druge negativne reakcije, već se uzimaju u obzir i subjektivna mjerila o utjecaju svih elemenata (izmjenjena vanjšina, primjetnost, obim itd.) na psihičku ravnotežu oštećenog, odnosno na njegovo psihičko stanje u cjelini. Pri tome se subjektivne osobine oštećenog uzimaju u obzir u razumnoj mjeri.“*

Ovaj stav treba tumačiti tako da sud vodi računa kako o objektivnim, tako i o subjektivnim okolnostima.

## DUŠEVNI BOLOVI ZBOG SMRTI BLISKOG SRODNIKA

(bračni i vanbračni partner; dijete; gubitak ploda; roditelji; braća i sestre)

- Za slučaj smrti bračnog i vanbračnog partnera i djeteta ..... 20.000,00 KM
- Za slučaj gubitka ploda roditeljima..... 7.000,00 KM
- Za slučaj smrti roditelja..... 20.000,00 KM
- Za slučaj smrti brata ili sestre ..... 7.000,00 KM

Pravni stav glasi:

*„Pravična novčana naknada za duševne bolove djeteta zbog smrti roditelja predstavlja naknadu kako za bol izazvanu samim saznanjem za smrt, tako i za sve kasnije bolove koje dijete trpi zbog gubitka roditelja –*

*ljubavi, njege i pažnje koju bi mu roditelj pružao, pa pripada djetetu koje zbog uzrasta nije moglo osjetiti bol zbog same smrti roditelja, jer je u pitanju naknada za jedinstveni oblik nematerijalne štete.*“

- ako se začeto nerođeno dijete (nasciturus) rodi živo za slučaj smrti roditelja 20.000,00 KM.

### **DUŠEVNI BOLOVI ZBOG NAROČITO TEŠKOG INVALIDITETA BLISKE OSOBE**

- Za slučaj naročito teškog invaliditeta  
bračnog i vanbračnog druga  
(trajniya zajednica života) i djeteta ..... 20.000,00 KM
- Za slučaj naročito teškog invaliditeta  
roditelja:
  - djetetu koje se nalazi na odgoju ..... 20.000,00 KM  
i izdržavanju kod roditelja
  - djetetu ..... 12.000,00 KM

### **NEOPRAVDANA OSUDA ILI NEOSNOVANO LIŠENJE SLOBODE**

- 100,00 KM po danu

Pravni stav glasi:

*“Duševni bolovi zbog neopravdane osude, odnosno neosnovanog lišenja slobode predstavljaju jedinstven vid štete koji obuhvata sve štetne posljedice nematerijalne štete vezane za ličnost oštećenog proistekle iz neopravdane osude odnosno neosnovanog lišenja slobode. Za ovu štetu dosuđuje se jedan iznos naknade pri čijem odmjeravanju sud uzima u obzir sve okolnosti slučaja (ugled koji je oštećeni ranije uživao u svojoj sredini, odnos sredine prema njemu poslije osude, odnosno lišenja slobode, težina i priroda krivičnog djela, vrijeme trajanja lišenja slobode i sve druge okolnosti koje su utjecale na prirodu, težinu i trajanje psihičkih bolova).”*

Predsjednica Građanskog odjeljenja,  
Zdravka Grebo Jevrtić

#### **\*Iz sudske prakse Vrhovnog suda Federacije BiH**

ORIJENTACIONI KRITERIJI VRHOVNOG SUDA FBIH NISU MATEMATIČKA FORMULA KOJA PUKIM AUTOMATIZMOM SLUŽI ZA UTVRĐIVANJE I IZRAČUNAVANJE PRAVIČNE NOVČANE NAKNADE, JER ODLUČIVANJE O IZNOSU NEMATERIJALNE ŠTETE JESTE SUDENJE U KOJEM SE PRIMJENJUJE PRAVNI STANDARD PRAVIČNOSTI PRI ODMJERAVANJU NOVČANE ODŠTETE.

**(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 36 0 P 005883 10 Rev od 08.09.2011. godine)**

## 12 Program tekućeg održavanja cesta i mostova

Konto	Rashodi i izdaci	Razdj./glava	Program	Fond	Funkc.	Budžet za 2023. g.	Izvršenje 01.01.-30.09.	Budžet za 2024. godinu
61372411	Izdaci za usl. pop. i održ. cesta, željez. i mostova -tekuće održ. gradskih i prigradskih ulica	13204	12	0290	0620	260.000,00	14.040,00	110.000,00
613724111	Izdaci za usl. pop. i održ. cesta, željez. i mostova -tekuće održ. gradskih i prigradskih ulica	13204	12	01	0620			50.000,00
61372421	Izdaci za usl. pop. i održ. cesta, željez. i mostova - tekuće održavanje lokalnih cesta	13204	12	0290	0620	178.000,00	47.635,97	105.000,00
61372431	Izdaci za usl. pop. i održ. cesta, željez. i mostova - tekuće održavanje nerazvrstanih cesta	13204	12	0290	0620			
61372451	Izdaci za usluge poprav. i održav. cesta, željeznica i mostova-uređenje taksi stajališta	13204	12	0291	0620	3.000,00	5.195,97	3.500,00
613724511	Izdaci za usluge poprav. i održav. cesta, željeznica i mostova-uređenje taksi stajališta	13204	12	0291	0620	2.770,00		
						<b>443.770,00</b>	<b>66.871,94</b>	<b>268.500,00</b>

0,00

## 13 Program podrške izbornom i predstavničkom sistemu

Konto	Rashodi i izdaci	Razdj./glava	Program	Fond	Funkc.	Budžet za 2023. g.	Izvršenje 01.01.-30.09.	Budžet za 2024. godinu
613974	Izdaci za rad komisija - Nakn. član. kom. koje imenuje GV	11201	13	01	0111	50.000,00	33.587,58	50.000,00
613975	Izdaci za naknade vijećnicima	11201	13	01	0111	225.000,00	156.436,73	242.000,00
6139961	Izdaci za troškove edukacije i druge troškove vijećnika	11201	13	01	0111	1.000,00		1.000,00
6139962	Tekući transfer za troškove izbora	11201	13	01	0111	13.000,00	9.443,92	110.000,00
614323	Tekući transfer parlamentarnim grupama	11201	13	01	0111	69.600,00		33.404,00
						<b>358.600,00</b>	<b>199.468,23</b>	<b>436.404,00</b>

0,00

## 14 Zastupanje Općine i zaštita imovine Općine pred sudovima i drugim organima

Konto	Rashodi i izdaci	Razdj./glava	Program	Fond	Funkc.	Budžet za 2023. g.	Izvršenje 01.01.-30.09.	Budžet za 2024. godinu
613962	Izdaci za izvršenje po sudskim presudama i vansudske nagodbe	14210	14	01	0111	26.000,00	20,57	5.000,00
613963	Izdaci za zatezne kamate, trošk. spora i ostali troškovi zastupanja	14210	14	01	0111	6.000,00	1.982,16	6.000,00
615211101	Kapitalni transfer - troškovi eksproprijacije	13207	14	01	0111	25.000,00	17.809,58	40.000,00
						<b>57.000,00</b>	<b>19.812,31</b>	<b>51.000,00</b>

0,00

## 15 Program podrške zdravstvenim ustanovama i općem zdravlju

Konto	Rashodi i izdaci	Razdj./glava	Program	Fond	Funkc.	Budžet za 2023. g.	Izvršenje 01.01.-30.09.	Budžet za 2024. godinu
6141751	Tekući transfer za prevoz pacijenata na hemodijalizu, radioterapiju i kemoterapiju	13208	15	01	0760	6.000,00	6.000,00	6.000,00
61417511	Tekući transfer JU Domu zdravlja Zavidovići - sufinansiranje palijativne njege oboljelih lica	13208	15	01	0760	15.000,00	7.500,00	100.000,00
6141757	Tekući transfer za finans. hitne medicinske pomoći i higijensko-epidem. djelatnosti	13208	15	01	0760	64.800,00	32.400,00	80.800,00
6141758	Tekući transfer za "Zdravstveni savjet"	13208	15	01	0760	5.000,00	2.463,64	9.600,00